Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...тэмнай 1921 оной ...абриин 21-hээ гарана | № 24 (13819) | 1975 оной январиин 29, среда | Сэн 2 мүнгэн.

ПАРТИИН УРЯАДА ХАРЮУ

ШЭНЭ АМЖАЛТАНУУДТА ЗОРИГЖУУЛНА

...рһэн декабрь һарада болоһон СССР-эй Верховно Сове...сси дээрэ арадай ажахые 1975 ондо хүгжөөхэ талаар ...й түсэб болон бюджет баталагдаа. КПСС-эй ЦК-гай ...м дээрэ шэнэ жэлэй түсэбэй болон бюджедэй проект ...э үзэгдэхэдэ, партиин ЦК-гай Генеральна секретарь Брежнев дэлгэрэнгы үгэ хэлээ. Пленум дээрэ XXIV ...ын хараалһан социально-экономическа программын хэр ...р бэелүүлэгдэжэ байһан тухай гүнзэгы шэнжэлэл хэг... мүн юһэдэхи табан жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхэ ...онууд тодорхойлогдоһон байна.

...нтэй дашарамдуулан, һаяхан манай колхозой комму...удай хамтын суглаан зарлагдажа, үнгэрһэн 4 жэлэйн...гүүдые согсолон сэгнэжэ үзөөд, табан жэлэй түгэс...жэлдэ урид хараалһан түсэбүүдээ шэнээр хаража үзэ...йнабди.

...мунистнуудай, манай малшад болон механизаторнуудай ...ай ажалай ашаар табан жэлэй эхинһээ хойшо үнгэр...рөэн жэлэймнай түсэб, зорилгонууд гол түлэб үлүү...ргэгдэбэ. Энэ хугасаада **24100 центнер һү худалдаха ...400 центнерээр үлүүлээбди. Дүрбэн жэл соо 12400 ... мяха гүрэндөө худалдаха ёһотой аад, 12690 цент...шаабабди. Мүн нооһо худалдаха түсэбөөшье дүүргэн...**

...н жэлэй тодорхойлхы жэлэй дүнгүүд тухай хэлэхэ ...һаа, нимэ байна. Хэрбээ саада жэлэйхитэй сасуулан ...үнгэрһэн жэлдэ **һүн — 1600 центнерээр, мяхан — ...центнерээр, нооһон 80 центнерээр үлүү ехээр тушаагдаа,** ...малнай 100 толгойгоор, хониднай 700 толгойгоор ...оо.

...тын мал ажахы эрхилхэ талаар түрүү онол арганүү...лдаа нэбтэрүүлжэ, малшадайнгаа оролдосотой һайнаар ...нэй ашаар һүүлэй үедэ һайн дүнгүүд туйлагдаа гээ...шэ. Ушарынь гэхэдэ, табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлдэ мал ажалай гол шухала продуктнуудые гүрэндэ худалдаха түсэбүүдээ дүүргээгүй аад, бии байһан арга нөөсэнүүдээ хүсэд дүүрэнээр хэрэглэхэ тушаа колхозой партийна организациин, правлениин болон мэргэжэлтэдэй эрид шууд хэмжээнүүдые бэелүүлжэ эхилһэнэй ашаар мяха, һү тушаалгаар урдынгаа үриие сүм тушаагаад, 1974 оной эсэстэ нилээдгүй нөөсэтэй гарабабди. Жэшээлэн хэлэбэл, һү худалдаха түсэб 121 процент, мяхан—108, нооһон 106 процент дүүргэгдөө.

Иигээд байхадаа, манай колхозниигууд тодорхойлхы жэлдэ абаһан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлээ гээшэ. Колхозой һү һаалиин гүүртэнүүдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Булангай, комсомол-залуушуулай гүүртэнүүд түрүү һууринуудые эзэлбэ. Үнеэн бүриһөө хоёр мянган килограммһаа дээшэ һү һааһан һаалишад Ц. Раднаев (2607 кг), Н. Климова (2403 кг), Ч. Цыренова (2109 кг), Ж. Шойнова (2030 кг), М. Подобашина (2304 кг) болон бусад тодорхойлхы жэлдэ социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябажа гараа.

Тэрэшэлэн колхозой үхэршэд 1974 ондо һайн дүнгүүдые туйлажа, мяха ехээр үйлэдбэрилгэдэ онсо шухала үүргэ дүүргээ юм. Мал адуулагшад Ц. Д. Цыдыпов, Д. Д. Цырендылыков, Ц-Д. Доржиев, Т. Цыдыпов, Д. Ц. Сультимов гэгшэд харууһалжа байһан малаа һайнаар таргалуулаа. Залуу бодо малаа түргөөр томо болгожо, улам ехэ шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаанабди. Хэрбээ 1971 ондо гүрэндэ тушаагдаһан үхэрнүүдэй дунда зэргын шэгнүүр 329 килограмм байһан һаа, 1972 ондо—342, һүүлэй хоёр жэл удаагуур 361—364 килограмм татаһан байна.

Үбэлэй һарануудташье залуу малай шэгнүүр ехээр нэмээхэ талаар үхэршэднай һайн дүнгүүдые туйлажа эхилэнхэй. Коммунист В. П. Ларионов, Г. Селиверстов гэгшэд даажа байһан 118 эрэ хашарагуудайнгаа тус бүриин шэгнүүрые декабрь һарада суудхын 1000 граммаар нэмээбэ.

Хонидойнгоо тоо толгой олошоруулха, нооһо элбэгээр абаха талаар манай колхозой олонхи хонишод нилээд һайн дүн туйлажа гараа һэн. Зургаан хонишоднай 100 эхэ хонин бүриһөө 100 гаран хурьга абажа түлжүүлээ. Харин Ц-Д. Дагбаевай отарын хонишод зууһаа 115-е абажа, аймагай чемпион болонхой. Мүн Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Д. Цыбенова зуутан нэрэеэ дахин нэрлүүлһэн, үйлэдбэриингөө түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэн байна.

Мүнөө хонишодой харюусалгатай хаһа—түл абалга эхилхээ байна. Эхэ хонидой отарануудта бэлэдхэлэй хүдэлмэри дүүрээ. Хони, хурьгадай байранууд дулаалагдаа, хэрэглэгдэхэ юумэнүүд бэлдэгдээ, үбһэ тэжээл зөөгдөө, түл абалсаха хүнүүд томилогдоо. Манай хонишод Зэдэ, Сэлэнгын хонишодой үүсхэлээр табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ өөһэд хоорондоо мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, хурьгадые олоор абажа түлжүүлхэ, хонидоо һайнаар үбэлжүүлжэ, нооһо элбэгээр абахын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр оролсонхой. Тэдэнэр зориһондоо хүрэхэ бэзэ гэжэ бата найдахаар.

1975 ондо 8100 центнер һү, 3750 центнер мяха, 625 центнер нооһо гүрэндэ худалдаха түсэб зорилгонуудаа амжалтатайгаар бэелүүлхын тула колхозой партийна организаци, правлени тодорхой хэмжээнүүдые бэелүүлхээр шиидэнхэй. Энэ жэлдэ үнеэдэйнгээ тоо олошоруулха талаар шэнэ гунжануудые саг болзортонь үрэжүүлхэ хэмжээнүүд абтаһан байна. Зунай үедэ һайжаруулагдамал бэлшээринүүдээ үргэдхэхэбди. Мяха элбэгээр абахын тула үбэлэй үедэ мал шахан таргалуулгын түрүү технологи нэбтэрүүлхэһээ гадна, зун-намарай үедэ малаа һайнаар бэлшээн таргалуулха болонобди. Харин мүнөө жэл 350 үхэр шахан таргалуулха тусхай байра түхеэржэ, залуу малайнгаа шэгнүүрые түргэнөөр нэмээхэ зорилготойбди.

Партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалга, бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай тогтоол шэнэ амжалтануудта бидэниие зоригжуулна.

Л. ЦЫДЫПОВ,
Яруунын аймагай «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ.

1974 ондо газар тарялангай болон мал ажалай продуктнуудые ехээр абаха, гүрэндэ худалдаха талаар дэлгэрһэн мүрысөөндэ республика дотороо эрхимлэжэ гараһан Зэдын аймагта РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг 5 мянган түхэриг шантайгаар республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөнэй һүүлдэ тус аймагай хүтэлбэрилэгшэдтэ, түрүүшүүлдэ КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, партиин обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоев барюулаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг Зэдын аймагай түлөөлэгшэдтэ барюулагдажа байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

НУХЭДТӨӨ ТҮШЭГЛЭН АЖАЛЛАНА

Үбэлжэлгэ... Энэ үгын ямар удхатай байһые малшан бүхэн һайн ойлгодог гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Тиимэһээ тэдэнэр энэ харюусалгатай хаһадаа һайн бэлэдхэлтэйгээр орохын тула оролдодог. Дулаан байра байдалтай, хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээлтэй, хони малаа зунай сагта бэлшээн таргалуулжа шадаһан малшад үбэлжэлгэеэ эрхим һайнаар үнгэргэдэг, урдаа табиһан зорилгонуудаашье амжалтатайгаар дүүргэжэ шададаг гэжэ хүдөөгэй ажалшад һайн мэдэдэг.

Гааргын совхозой бэрхэ хонишон, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Цыбикжап Аюшеевна Бадмаева зуун эхэ хонин бүриһөө 100 һаа холо дээшэ хурьга түлжүүлжэ, республикын суута хонишодой тоодо ороһон хүнүүдэй нэгэн. Цыбикжап Аюшеевнагай бригадын хонишод түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 132 хурьга түлжүүлһэн, хонин бүриһөө 3 килограмм 300 грамм нооһо хайшалжа, урдаа табиһан зорилгонуудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэһэн. Энэ ажалша бэрхэ коллектив хурьга түлжүүлхэ табан жэлэйнгээ түсэб жэлээр урид дүүргэһэн тухайгаа үнгэрэгшэ хабар мэдээсэһэн байна.

Тус коллектив ажахын түб Арзагуун һууриһаа холо бэшэхэнэ үбэлжэдэг юм. Манай газетын үүсхэһэн хонишодой мүрысөөндэ оролсоһон Цыбикжап Аюшеевнагай байра байдалтай танилсахаяа, түл абаха шанга хүдэлмэридөө хэр бэлэдхэлтэй орожо байһыень харахаяа совхозой парткомой секретарь Александр Чимитович Цыреновтэй, Гааргын сомоной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Дамба Хадановна Шагжиевтай ажахын бэрхэ хонишонойдо ошообобди. Хонишоной үбэлжөөндэ хүрэжэ ерэхэдэмнай, худагай гэрэй хажууда гуша гаран наһанай шириг эрэ түлеэ шаргаһаа буулгажа байба. Мэндээ хэлсэжэ, ажалаарнь һонирхоходомнай Цыдып Хоборков манда иигэжэ хэлэбэ:

— Отарымнай хонишод түл абахын тула намарһаа хойшо ехэ юумэ хэнхэй. Боргожоһон хурьгадые, хурьгадха хонидые амяарлан хааха хаамга, клеткэнүүд сагаадагдажа бэлэн болгогдоо, хони, хурьгадые эдеэлүүлхэ хобто, хобоонууд манда бии. Мүнөө үедэ худагта түлеэ зөөнэб. Түл абалгын урда жэжэ божо ажалаа хэжэ дүүргэхэ хэрэгтэй. Хурьгадай адхаржа эхилхэдэ, һүүдэрээшье бариха забдагүй болгодохо ха юм.

Ахалагша хонишонтоймнай уулзажа, хөөрэлдэбэлтнай һайн ха һэн. Үглөөгүүр Шалсамаатаяа хонидоо туужа гараһан юм. Хониднай бэлшээриһээ тэхэрихэ болоо. Яарабал, угтан ошоходотнай болохо. Энэ хойнохи ябаган буртааһанда хүрэжэ ябана ёһотой, — гэжэ Цыдып Хоборков хэлэбэ.

Хоёрдохи гарай хонишоной хэлэһээр бидэ бэлшээри тээшэнь ошожо, Цыбикжап Аюшеевнатай золгобобди.

— Байгша ондо манай багахан коллектив зуун эхэ хонин бүриһөө 115 хурьга абаха, хонин бүриһөө 3 килограмм 500 грамм нооһо хайшалха социалис уялгатайбди. Абаһан уялгамнай тиимэшье ехэ бэшэ. Хониднай һүүлшынхиеэ хурьгалха юм. Урдаа табиһан зорилгонуудаа сүм дүүргэхын тула бидэ оролдохобди. Үбһэ тэжээлээр хомор ондо орожо байбашье, үбэлжэлгэеэ, хурьга абаха хаһаяа хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар үнгэргэхые оролдохобди. Манай бригадада Шалсама Дугарова, Сэсэгма Надмитова, Цыдып Хоборков, Энгельсина Ринчинова гэгшэд ажалладаг. Бригадын гэшүүдэй үгэеэ ойлголсон, бэе бэедээ найдан ажалладаг дээрэһээ ажалнайшье урагшатай һайн гэжэ хэлэхэ хүсэлтэйб. Бидэ мүнөө үедэ 650 эхэ хонидые харууһалнабди. Хонидоймнай хүшэ тамирынь һайн.

Партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгатай, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй гуримтай танилсаад байхадаа, бригадымнай гэшүүд хэжэ байһан ажалаа бүри һайнаар ябуулжа, хонин һүрэгөө улам олошоруулха, торголиг нооһо гүрэндөө ехээр тушааха даабаряа холо үлүүлэн дүүргэхээр ажаллана гэжэ хамта хүдэлдэг нүхэдэйнгөө үмэнэһөө батаар мэдүүлхэ хүсэлтэйб, — гээд ахалагша хонишон Цыбикжап Аюшеевна хөөрэбэ.

Энэ ажалша бэрхэ коллективэй байра байдалтай танилсахадаа, эндэ ёһотой хүдэлмэришэ бүхэриг зон ажалладаг гэжэ мэдэхээр байба. Хонидые эдеэлүүлдэг хорёонь хэдэн газар таһалагдажа һайнаар баригданхай. Хашаань һайнаар дулаалагданхай. Хонидто эдюулэгдэхэ үбһэ, һолоомон хорёодо оруулагданхай. Түл абалгада хэрэгтэй зэр зэмсэгүүд түгэс болгогдонхой.

Цыбикжап Аюшеевна ажалдаа амжалта туйлахаһаа гадна, баян дүй дүршэлөө залуу хонишодтоо дамжуулан үгэхын түлөө оролдодог. Гааргын совхозой суута хонишон ажалшадай дунда ниитын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулдаг юм. Ажалдаа бии байгаа дутуу дутуу дундануудые дары түргэн усадхаха хэрэгтэ гол анхаралаа табидаг, түрүү онол арга үргэнөөр нэбтэрүүлдэг урагшаа урид һанаатай хадань нютагайнь хүн зон Цыбикжап Аюшеевна Бадмаевае СССР-эй Верховно Соведэй депутадаар хоёр зарлалай туршада һунгаа гэжэ эндэ онсо тэмдэглэлтэй. Цыбикжап Аюшеевна һунгагшадтаяа саг үргэлжэ уулзажа, тэдэнэй хэһэн захил, даабариие хэр дүүргэжэ байһанаа тоосодог юм. Мүн һунгагшад элдэб асуудалаар өөһэдынгөө депутадта хандажа, ямар нэгэ хэрэг зүбөөр шиидхэхэ хэрэгтэ туһаламжа эрижэ байдаг. Цыбикжап Аюшеевна һунгагшадай захил бүхэндэ анхаралаа ехээр табидаг, зүбөөр шиидхэхэ гэжэ ехэ оролдолго гаргадаг заншалтай.

Д. ХУБИТУЕВ.
Хурамхаанай аймаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Гааргын совхозой суута хонишон, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Ц. А. Бадмаевае хонин һүрэгэйнгөө хажууда байхыень харанат.
Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

ШЭНЭ КЛУБУУД

Республикымнай эгээл заха холын Захааминай аймагай хүдөө нютагуудаар хүн зоной ажаһууха гэрнүүд, соёл культурын зургаануудай байшангууд ходо баригдажа байдаг. Ганса үнгэрөөшэ жэлэй һүүлэй һаранuудта гурбан шэнэ клуб ашаглалгада үгтэбэ. Тодорхойлон хэлэбэл, Хамниин совхозой Бүргэ тосхондо 150 хүнэй һууритай, Енгорбойн совхозой Нурта тосхондо 100 хүнэй һууритай, Дүтэлүүрэй совхозой түб тосхондо 300 хүнэй һууритай клуб баригдаа.

Б. ОЧИРОВ.

МЕХАНИЗАТОРНУУДЫЕ БЭЛДЭНЭБДИ

Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ тарянай баян ургаса хуряаха зорилго колхозоймнай механизаторнуудай урда табигданхай. Тарянай үрэһэ хүрэнгэ бэлдэхэ, органическа ба минеральна үтэгжүүлгэ поли дээрэ гаргахаһаа гадуур, механизаторнуудые бэлдэхэ асуудалда горитой анхарал хандуулнабди. Ажахыдаа механизаторнуудаар дуталдажа байхагүйн тула өөһэдөө трактористнууд болон механизаторнуудые бэлдэдэг болонхойбди.

Үнгэрэгшэ жэлэй декабриин 1-һээ эхилжэ, 25 хүн механизаторай курсада һуража эхилбэ. Тэдэнэй 20-ниинь эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ юм. Тиихэдэ залуу хүбүүд С. П. Очиров, В. С. Гармаев, С. О. Ойдопов болон бусад түрүүшынхеэ түмэр «агтые» жолоодохо хүсэлэнтэй.

В. ЦЫРЕНОВ,
Зэдын аймагай «Мир» колхозой агроном.

ТҮГЭСХЭХЫ ЖЭЛЭЙ УЯЛГА

Юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ Загарайн аймагай Онохойн модоной комбинадай коллектив горитой амжалта туйлаба. 1974 ондо дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ хам оролсоһон тус коллектив товарна продукци үйлэдбэрилэн гаргаха жэлэйнгээ түсэб 100,6 процент дүүргэһэн байна. Түсэбһөө гадуур 10,2 мянган кубометр хюрөөдэһэн модо, 800 дүрбэлжэн метр гэрэй модон хэрэгсэлнүүдые, 600 кубометр зомгооһоор хэгдэһэн плита болон бусад зүйлнүүдые гаргаа.

Тэрэшэлэн бүтээһэн продукцияа хэрэглэгшэдтэ дамжуулан худалдаха түсэбөө 101,4 процент дүүргэһэн гэхэ гү, али 206 мянган түхэригөөр даабаряа үлүүлһэн жэшээтэй.

Түсэбтэ табан жэлэй үнгэрһэн дүрбэн жэлэй туршада комбинадай үйлэдбэрилэн гаргадаг продукциин хэмжээн 1,5 дахин ургаһан, ажалай бүтээсэ 40,7 процентээр дээшэлһэн байха юм. Ажалай түрүүшүүлэй зэргэдэ жагсагшадай тоо улам олошорно. Мүнөө дүшэн хүдэлмэришэд табан жэлэйнгээ даабари дүүргээд, арбадахи табан жэлэй тоосоогоор ажаллажа байна.

Үнгэрһэн дүрбэн жэлэй туршада предприяти дээрэ ехэ барилга хэгдэһэн, шэнэ технологи үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэһэн байха юм. Ута замдань асарһан модо хэм хэмжээгээрнь тайраха хахад-автомат дүрбэн лини, зомгооһоор плита хэхэ цех, тэрэнэй үйлэдбэридэ хэрэгтэй зомгооһо бэлдэхэ узел гэхэшэлэн ашаглалгада оруулагдаа. Тиихэдэ хуушарһан табан түхеэрэлгэ шэнэдхэн хубилгагдаһан, байрын олон гэрнүүд баригадаһан байха.

Коллективэй туйлаһан эдэ амжалтанууд тухай комбинадай партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ предприятиин парткомой секретарь Н. Т. Масковай хэһэн элидхэл соо дурдагдаа. Комбинадай коллективэй 1974 ондо хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүд ба КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1974 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай асуудал зүбшэн хэлсэхэдээ, предприятиин коммунистнууд ганса амжалта тушаагаа хэлсээд дүүрээгүй, харин ажал хүдэлмэридэ ушардаг дутуу дунданuудай үшөөл олон байһые элирхэйлээ. Хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд, шиидхэгдээгүй асуудалнууд эндэ үсөөн бэшэ. Хүдэлмэридөө гарахагүй, зайгуултаха, һамшаха, голодоһо гаргаха ябадал сүм усадхагдаагүй байһаар. Предприятиин гол фонд болохо, оньһон түхеэрэлгэнүүд дүүрэн хүсэн соогоо ашаглагданагүй, һара соо гаргаһан продукциин 40 процентнь һарын һүүлшын арбан хоног соо бүтээгдэнэ.

Ехэ хөөрэлдөөнэй һүүлээр суглаанда хабаадагшад Агуу ехэ илалтын 30 жэлэй ойе эрхим бэлэгтэйгээр уттаха, 1975 оной даабари, табан жэлэй түсэб бүхы дээрэнь амжалтатайгаар дүүргэхэ зорилго хараалһан социалис уялга батлан абаа.

Удаань Байгалай ба Сэлэнгын модоной баазануудай коллективүүдые социалис мүрысөөндэ уриһан байна.

Ц. ЦЫБАНОВ.

ЗАГАРАЙН АЙМАГТА

ЭРХИМ СЭГНЭЛТЭ

Тодорхойлхы жэл барагдажа, аймагай ажахынуудай һү һаалиин фермэнүүдэй хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй жэлэй дүн согсологдобо. Жэлэй туршада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2757 килограмм һү һааһан «Дружба» совхозой Хара-Шэбэрэй һү һаалиин фермын коллектив Загарайнгаа аймаг соо нэгэдэхи һуури эзэлбэ.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ хам оролсоһон эбтэй эетэй ажалша энэ коллектив нэгэл жэлэй туршада үнеэн бүриһөө һү һаалгаяа 1013 килограммаар нэмээжэ шадаһан алдартай.

Хара-Шэбэрэй фермэ ганса һү абалгаар суурхана бэшэ. Эндэхи малшад үхэр малаа үсхэбэрилхэ хэрэгтэ хубитаяа мүн лэ ехээр оруулалсаһан байха юм. Нёдондо фермын 100 толгой үнеэн бүхэнһөө 98 тугал түлжүүлэгдээ бшуу.

Ажахын һаалишадай оролдосотой нэтэрүү, габшагай ажалай аша туһаар «Дружба» совхоз 1974 ондо гүрэндэ һү тушааха түсэбөө болзорһоонь урид — октябрь һарада дүүргэһэн тухайгаа элидхээ бэлэй.

Иигэжэ тодорхойлхы жэлэйнгээ түсэбтэ даабариие амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаһан энэ фермын малшадта «МТФ-эйн эрхим коллектив» гэһэн нэрэ зэргэ олгохо тухай тогтоол КПСС-эй Загарайн райком ба аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет абаа.

Г. ЦЫРЕТОРОВ.

ТҮРҮҮШЫН 150!

Загарайн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишод байгша ондо хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрһэн бүхэсоюзна мүрысөөндэ оролсоод, үшөө эршэтэйгээр ажаллахаар зэһэбэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ гүрэндэ нооһо худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэһэн, хони хурьгадаа түлжүүлхэ талаар зарим тэды дүнгүүдые туйлаһан байна. 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга түлжүүлһэн хонишодой тоо колхоз дотор олошороо. Мүнөө жэлдэ хонишод түл абаха хүдэлмэридөө һайнаар бэлдэбэ. 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга үнгэрэгшэ жэлдэ түлжүүлһэн хонишон Цыренжап Базаровай эхэ хонид хурьгалжа эхилбэ. Түрүүшын 150 хурьган абтаба.

— Байгша ондо зууһаа зуун хурьга түлжүүлхэб гэһэн социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхэ хүсэлэнтэйб, — гэжэ Цыренжап Батуевич Базаров хөөрэнэ.

Манай корр.

ХУРЬГАД «АДХАРХАНЬ»

«Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто Карп Манхаевич Танганов Хориин совхоздо хонишоноор хүдэлжэ эхилһээр хэдэн жэл болоожо ябана. Энэ үе соо тэрэ нилээд ехэ дүршэлтэй болоо. һүүлшын хэдэн жэлэй туршада зуун эхэ хонин бүриһөө 100—111 хурьга абажа түлжүүлнэ. Мүнөө жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга, хонин бүриһөө 3,5 килограмм нооһо хайшалха уялгатай.

Нүхэр Танганов ойрын хэдэн үдэрэй туршада зуугаад хурьга абанхай.

— Хурьгад адхархань лэ гээшэ. Сүлөөгүйгөөр ажаллаха саг ерэбэ. Абаһан социалис уялгаяа дүүргэхын түлөө эрид шангаар тэмсэхэбди, — гээд Карп Манхаевич хөөрэнэ.

Д. ДОРЖИЕВ.
Хори.

Хамтын туршалга

Январиин 26-да суранзанай талаар холбоотой районуудта — Кергелен арал дээрэ (Индиин океан) — Архангельска областьдо — совет болон француз мэргэжэлтэд электронуудай искусствена сасаралгые хамтааран туршаха, ионосферэ соо, дэлхэйн суранзанай бүһэлүүр дотор хэгдэһэн туршалгануудтай холбоотой үзэгдэлнүүдые шэнжэлхэ («Аракс» гэжэ проект) түрүүшын шатые бэелүүлбэ.

Электронуудые түргэдхэдэг совет түхеэрэлгэтэй француз ракетэ, СССР-тэ ба Францида бүтээгдэһэн ондоо научна аппаратура Кергелен арал дээрэһээ дэгдээгдээ. Энээнтэй нэгэн доро ионосферэдэхи электронуудта искусственна ёһоор нүлөөлэлгые шэнжэлхэ зорилготой, газар дээрэхи бүлэг аппаратуранууд Архангельска областьдо, Кергелен арал дээрэ хүдэлгэгдөө.

Эдэ бүхы бортовой ба газар дээрэхи аппаратуранууд һаадгүй һайнаар хүдэлбэ. Эндэ абтаһан мэдээнүүд дэлхэй шадархи замбуулинай дайдын физикэдэ тон һонирхолтой байна.

Хоёр ороной эрдэмтэд ба мэргэжэлтэд геофизическэ энэ шухаг проектын хоёрдохи түгэсхэхы шатые бэелүүлжэ эхилхэнь.

(ТАСС).

Комсомолой ажабайдал

ЗАЛУУ ҺААЛИШАДАЙ МҮРЫСӨӨН

Комсомолой областной XXVII конференци дээрэ «ехэ һүнэй» түлөө тэмсэл эхилхэ гэжэ шиидхэгдээ һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо ажахынуудай комсомолой комитет, райком, обкомой хүдэлмэрилэгшэд горитой эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулаа.

Залуу һаалишадай дунда үргэн дэлисэтэй социалис мүрысөөн дэлгэржэ, тэрэнине эмхидхэхэ хэрэгтэ комсомолой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд бодото анхарал хандуулдаг болоо. Мүн мүрысөөнэй ябасые харуулжа, олондо мэдээжэ болгохо талаар радио, телевидени, газетэнүүд ехэ хүдэлмэри ябуулаа.

«Буряадай залуушуул» газетын хуудаһануудта кзарталай дүнгүүд толилогдожо, түрүү зэргэдэ, гээгдэлдэ орожо ябагшад элеэр харагдадаг һэн. Гадна телевидениин залуушуулай редакци, комсомолой обком залуу малшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ зорюулагдаһан хэдэн дамжуулга эмхидхэһэн байха юм.

Колхоз, совхозуудта мүрысөөнэй дүнгүүд сагсоогоо, ходо согсологдожо, тусхай ханын һонинууд, сахилгаан хуудаһанууд, бюллетеньнүүд гаргагдадаг болонхой. Ажалай алдар солын тугууд түрүүшүүлэй хүндэлэлдэ үргэгдэнэ.

Мүнөөнэй үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй үедэ залуушуул һайн хүдэлөө. Малай байрануудые дулаалха, хашаа хорёоень сэбэрлэхэ, үбһэ тэжээл асаржа үгэхэ талаар олон хүнэй хабаадалгатай субботнигууд, воскресннгүүд хаа хаанагүй үнгэргэгдэһэн юм.

Жэшээлхэдэ, Захааминай аймагай Хамниин совхоздо иимэ хэдэн субботнигууд үнгэргэгдэжэ, зуугаад хүн хабаадалсаа һэн.

Мүн залуушуулые мал ажалда хүдэлхыень эльгээхэ талаар комсомолой комитедүүд, райкомууд түсэблэмэл, саг үргэлжын хүдэлмэри ябуулдаг болоо гэжэ тэмдэглэлтэй.

1974 оной турша соо 600 гаран залуу хүбүүд, басагад, һү һаалиин болоод мал hахалгын фермэнүүдтэ комсомолой путевкоор хүдэлхэеэ эльгээгдээ. Гадна һү һаалиин комсомол-залуушуулай фермэнүүд 42 байһанаа 54 болотороо ургаба.

Эдэнэрэй дунда эмхидхэгдэһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые анхаралтайгаар шэнжэлэн харахада, комсомолой комитедүүдэй, райкомуудай эдэ фермэнүүдтэ анхарал хандуулдаг, туһалдаг байхадань ажалынь урагшатай, үрэ дүнгүүдынь һайн байха юм. Энэ талаар ВЛКСМ-эй Зэдын, Түнхэнэй, Хориин, Сэлэнгын, Улаан-Үдын, Хурамхаанай райкомуудые магтан тэмдэглэмээр.

1974 оной даабаринуудые сагһаань урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур ехэ һү һааһан залуу һаалишад олон. Зэдын аймагай Торнин совхозой һаалишан Екатерина Красикова 1974 онойнгоо даабарие 132, Хориин аймагай Үдын совхозой һаалишан Альфинур Газизова 123 процентдэ хүргэһэн байха юм.

Республикын залуу һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөе үүсхэгшэ Сэлэнгын аймагай «Эрдэм» колхозой һаалишан Наталья Лхамажапова 2150 килограмм һү үнеэн бүхэнһөө һаажа абаха жэлэй даабаритай байһан аад, 3295 килограммда хүргөө. Онсолон тэмдэглэхэдэ, Наташиин хүдэлдэг һү һаалиин комсомол-залуушуулай Дэбээнэй фермын коллектив мүн лэ һайнаар ажаллажа гараа.

Түнхэнэй аймагай Саяанай совхозой һү һаалиин комсомол залуушуулай Улаан Горхоной фермын һаалишад үнгэрэгшэ жэлдэ габшагай ажалаараа илангаяа шалгараа. Энэ коллектив 1971 оной сентябрь һараһаа хойшо түгэсхэхы жэлэй тоосоондо оронхой.

Аймаг бүхэнэй һү һаалиин комсомол-залуушуулай фермэнүүдэй дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлхые бидэ оролдонобди. Хоорондоо ябалсажа, дүй дүршэлөө андалдажа, нүхэр ёһоной мүрысөөндэ илалта туйлахые хүсэжэ ажаллаһанай үрэ дүнгынь анхармаар байна.

Нэгэ жэшээ дурдая. Хориин аймагай Дээдэ-Тайлсын, Хурамхаанай аймагай Дэрээнэй совхозой Гааргын Адагай һү һааалиин комсомол-залуушуулай фермэнүүд 1974 оной сентябрь-октябрь соо тодорхойлхы жэлэйнгээ түсэбүүдые түгэсхөө һэн.

Иимэ һайн һайхан жэшээнүүдэй олоншье һаань, зарим тэды дутуу дундануудүшөөл дайралдаһаар. Эдэниие дурдангүйгөөр гарахын аргагүй гэжэ бидэндэ һанагдана.

Нэн түрүүн хэлэхэдэ, ВЛКСМ-эй Яруунын, Хэжэнгын, Мухар-Шэбэрэй, Загарайн райкомууд залуу һаалишадай дундахи социалис мүрысөөндэ хайша хэрэгээр хандана. Дүнгүүдынь саг соогоо гарганагүй. Гаргагдаашье һаа, хэрэг бүтээһэн хэбэр үзүүлээд һалахын тулада хэгдэнэ. Түрүүшүүлэй дүй дүршэл, хүдэлмэриинь түрүү онол арганууд согсологдожо, олондо мэдээжэ болгогдоногүй.

Комсомол-залуушуулай фермэнүүдтэ саашадаа бага анхарал хандуулагдана, комсомолой бүлэгүүд эмхидхэл муутай байна. Тиимэһээ олон ушарта ажалай журам эбдэдэг зонтой шанга тэмсэл ябуулагданагүй. Гадна залуу мэргэжэлтэдтэ анхарал багаар хандуулагдадаг байха юм.

Залуу малшадай һуралсал үшөөл муугаар эмхидхэгдэнэ. Һү бүри ехээр һаадаг болохын тулада һаалишад зоотехническэ мэдэсээ улам дээшэлүүлжэ, мал ажалай хүдэлмэриин түрүү онол аргануудые шудалха, эрдэм ухаанай үндэһөөр ажалаа эрхилдэг болохо шадаха ёһотой ха юм.

Ерээдүйнгөө амжалтануудай бүри ехэ, бүри һайн байхынь тула социалис мүрысөөнэй эмхидхэл саашадань һ а й ж а р у у л х а зорилго ВЛКСМ-эй райкомуудай урда табигдана.

Мүн социалис мүрысөөнэй ябаса тухай асуудал комсомолой суглаануудай үзэмжэдэ табижа, үргэнөөр зүбшэн хэлсэжэ байха хэрэгтэй. Түрүү зэргэдэ ябаһан зониие материальна болон моральна талаһаань урмашуулха хэрэгые гуримшуулха хэрэгтэй.

Гадна залуу малшадэй ажаһуудалай хэрэглэмжэ бүри һайнаар хангадаг болохын тулада ВЛКСМ-эй райкомуудай зүгһөө хэмжээнүүд абтаха ёһотой.

Эдэ мэтын сагай эрилтээр табигдаһан зорилгонуудые болзор соонь бэелүүлжэ, залуу һаалишадые хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсуулжа шадабалнай, табан жэлэй түгэсхэлэй үрэ дүнгүүд бүри һайн байха байһаниинь эли.

Д. ЦЫРЕНДОНДОКОВ,
ВЛКСМ-эй обкомой хүдэлмэришэн ба хүдөөгэй залуушуулай таһагые даагша.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Манай фотокорреспондент Сергей Балдуевай буулгаһан зураг дээрэ Бэшүүрэй совхозой һаалишан, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордентो Дулма Гармаевна Гармаева. Түрүү һаалишан жэлһээ жэлдэ ажалдаа ехэ амжалта туйладаг, аймаг дотороо дэлгэрһэн мүрысөөндэ ходо түрүүлжэ гарадаг юм. Дулма Гармаевна юһэдэхи табан жэлэй хубиингаа даабарие үнгэрэгшэ жэлэй ноябрьда дүүргээ һэн. Тиин тэрэ үнеэн бүриһөө 3442 килограмм һү һаажа, совхоз соогоо түрүү һууринуудай нэгые эзэлбэ.

АРГА БОЛОМЖО[...] ГҮИСЭД АШАГЛА[...]

(Яруунын аймагай арадай [...] ажахын түрүүшүүлэй зүбл[...] дээрэһээ тэмдэглэ[...])

Нарһата тосхоной соёлой ордон соо аймагай түрүүшүүлэй зүблөөн боложо, юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэй түсэбүүдэй дүүргэлтэ, саашанхи зорилгонууд зүбшэн хэлсэгдээ.

Зүблөөн дээрэ нютагай промышленностиин, хүдөө ажахын, барилгын, хэлхээ холбооной, худалдаа наймаанай, хүн зониие хангалгын предприятинуудай, соёл-гэгээрэлэй болон бусад эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаба.

1974 ондо аймагай колхоз, совхозууд мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха түсэб, уялгануудые холо үлүүлэн дүүргээ. Жэлэй түсэбһөө гадуур 12.100 центнер һүн бэлэдхэлэй пунктнуудта тушаагдажа, 1971 онойхитой сасуулхада һү худалдаалга 23.280 центнерээр дээшэлүүлэгдэһэн байна. Табан жэлэй түрүүшын жэлэйхитэй сасуулхада гүрэндөө 5.799 центнерээр ехэ һү тушаадаг болоһон, үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэбые 37 процентээр үлүүлһэн Нарһатын совхоз аймагайнгаа энэ амжалтада эгээл ехэ хубита оруулаа. Хэрбээ урзанда совхозой 7 һаалишад үнеэн бүриһөө 2.000 гаран килограмм һү һааһан байбал, нёдондо хоёр мянгатанай тоо 23-да хүрэбэ. Түрүү һаалишад Ц-Д. Гуржапова, Д. Эрдынеева, Д-Х. Доржиева, Д. Цыбенова, Х. Нимбуева социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараа. Мүн Тулдуунай совхозой һаалишад тодорхойлхы жэлдэ һайн дүнгүүдые туйлаа. Ажахын 46 һаалишадай 35-ниинь үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүриһөө 2.000 килограммһаа дээшэ һү һаагаа. Харин Ц. С. Шалдаева, А. Ж. Гомбоева гэгшэд тус тустаа 3.197—3.119 килограмм һү һаагаа. Һү үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха талаар Яруунын совхоз һайн амжалтатай. Тус ажахын һаалишан Х. Эрдынеева үнеэн бүриһөө 3.529 килограмм һү һаажа, аймаг соогоо эрхимлэбэ. Бүхы дээрэнь абажа үзэхэдэ, аймагай 223 һаалишадай 111-ниинь хоёр мянгатанай зэргэдэ гараһан байна.

Аймагай ажахынууд хони үсхэбэрилгөөршье һайн амжалта туйлаа. Саада жэлэйхитэй сасуулаа һаа, нёдондо 5.100-гаар олон хурьган абтажа түлжүүлэгдэһэн байна. Мүн ноохоншье урдынхида орхоодоо һураггүй ехээр абтаба. Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн уряатайгаар аймагай хонишодой социалис мүрысөө үүсхэһэн Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Д. Ч. Цыбенова, түрүү хонишон Ц-Д. А. Дагбаев гэгшэд табан жэлэйнгээ түсэбые 4 жэлдэ дүүргэһэн байна.

Гүрэндэ мяха худалдаха жэлэй түсэб бүхыдөө 1.453 центнерээр үлүүлэн дүүргэгдээ. Энэ амжалтада Яруунын, «Комсомольский» совхозууд эгээл ехэ хубита оруулба, «Юбилейный» совхозой мал адуулагша, республикын габьяата малшан Н. Будкин үнгэрһэн зунай гурбан һара дотор үхэрнүүдэй толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхын 1.324 граммаар нэмээһэн байгаа. Тэрэшэлэн «Коммунизм» колхозой үхэршэд Д. Цыде[...] В. Еремеев, Нарһат[...] зой И. Саранчин, [...] ков. Инсэнгын [...] Б. Базарова, С. [...] болон бусад ажа[...] малшад энэ талаар [...] дүн туйлаа. 1973 [...] сасуулхада, аймаг [...] дондо 2.098 толгой[...] тугал абтаа.

Бүхыдэнь абажа [...] аймагай колхоз, [...] үнгэрһэн жэлдэ ма[...] продукци үйлэдбэри[...] шэлүүлхэһээ гадна[...] малай тоо толгой[...] олошоруулаа.

Нютагай эрхэ ба[...] ряалан, сабшалан [...] дэр ургаса ургуул[...] ехэхэн бэрхэшээлт[...] шье һаань, аймага[...] шад ороохо болон [...] ургамалнуудые элб[...] ряажа абадаг болохо[...] ганаудые нарижуул[...] талаар һүүлэй ж[...] «Комсомольский» Яруунын совхозу[...] урэ дүн туйлаа. [...] үнгэрһэн жэлдэ эд[...] нууд тус тустаа гект[...] һөө 9,3—9,4 центн[...] һо ургуулжа, ниит[...] лые үбэлжэлгын [...] хүсэд хүрэхэ талха [...] зүйлнүүдээр хангаһа[...] юм. Мүн эдэ совхоз[...] жэлэй болон нэгэ ж[...] гооной үндэр ургаса[...] на. Тэрэшэлэн [...] Тулдуунай совхозу[...] газар элдүүрилжэ, [...] римал ногоо һайнаар [...] һанай ашаар малай [...] элбэгээр бэлэдхэдэ[...] байна.

Гэхэ зуура таба[...] түгэсхэхы жэлдэ [...] ажалшадай урда бү[...] рилгонууд табигдана[...] ондо колхоз, совхоз[...] хыдөө 46.820 центн[...] 92.800 центнер һ[...] центнер нооһо гүрэ[...] далдаха юм. Гадна 4[...] ган центнер ороохо [...] үйлэдбэрилэгдэхээр [...] лэгдэнэ. Энэ харю[...] зорилгонуудаа бэе[...] тулада гансал урды[...] заар хүдэлхэдэ үшө[...] үйлэдбэриингөө бү[...] нөөсэнүүдые хүсэд [...] нээр хэрэглэхэ шуха[...] зүблөөндэ хабаадагша[...] һаналтайгаар мэдүүл[...] магай ажахынуудта [...] дээгүй нөөсэ, арга бо[...] нууд тон ехэ.

Партида, совет [...] КПСС-эй ЦК-гай ха[...] Хандалгада харюу [...] Яруунын ажалшад [...] риеэ саашадань хүгж[...] нэ арга боломжонууд[...] рүүлжэ, табан жэлэй [...] хэхы шатада ажалай[...] эршэ хүсые шэглүүл[...] замуудые тодорхойлб[...]

Юһэдэхи табан ж[...] жалтатайгаар түгэсх[...] лөө хүдөө ажахын х[...] рилэгшэдэй Бүхэсоюз[...] циалис мүрысөөн [...] КПСС-эй ЦК-гай, С[...] Министрнүүдэй С[...] ВЦСПС-эй ба В.Л[...] ЦК-гай һаяхан багал[...] һан тогтоолые Яруун[...] хоз, совхозуудай [...] риин түрүүшүүл ха[...] дэмжэжэ, үнгэрһэн ж[...] дэе адли түгэсхэхы [...] шье республикынгаа [...] гуудай мүрысөөнэй [...] зэргэдэ жагсахаар бэ[...] һанаа өөһэдынгөө [...] дээрэ мэдүүлээд. За[...] най аймагай хүдөөгэй [...] шадые социалис мүр[...] уриба.

Д. ДУГАР[...]
манай [...]

ҮРЭЖҮҮЛГЭДЭ — ОНСО АНХАРАЛ

Искусственна аргаар мал үрэжүүлхэ гээшэ үүлтэр һайнтай олон түл абаха хэрэгэй эгээн түрүүшын эрилтэ мүн. Тиимэһээ искусственна үрэжүүлгэ манай республикын ажахынуудта жэлһээ жэлдэ үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэнэ. Энэ хэрэгтэ нэн түрүүн ажахынуудай зоотехнигүүд, ветеринарна мэргэжэлтэд болон баян дүй дүршэлтэй болоһон техник-үрэжүүлэгшэд ба республикын олон тоото үрэжүүлгын станцинууд, нэгэдэлнүүд эдэбхитэйгээр хабаададаг гээшэ.

Үнгэрэгшэ 1974 ондо 1970 онойхидо орходоо 1,5 дахин олон мал энэ аргаар үрэжүүлэгдэһэн байна. 1975 оной январиин 1-нэй мэдээгээр республика соо 83200 үхэр, 714,5 мянган хонин искусственна аргаар үрэжүүлэгдээ гэжэ тоологдоно.

Нёдондо Зэдын, Кабанскын болон бусад аймагууд малаа шанартай һайнаар үрэжүүлһэн байна. Ингэжэ 4-дэхи, тодорхойлхы жэлдэ республикын ажахынуудай малай тоо нилээд олошороо. Теэд амжалта өөрөө ерэдэггүй. Эндэ республикын плем. предприятинуудай мэргэжэлтэдэй, дүршэлтэй техник-үрэжүүлэгшэдэй оролдосо, үүсхэл тон ехэ.

Ажахынуудта искусственна үрэжүүлгын пунктнуудые түхеэрхэ хэрэгтэ гүрэнэй племнэгэдэлэй мэргэжэлтэд Н. Е. Марканов түрүүтэй ехэ туһа хүргэдэг байна. Жэшээнь, һү һаалиин 324 фермэ дээрэ үрэжүүлгын пунктнууд нээгдээ, эмэ хониной бүхы отаранууд мүнөө искусственна аргаар үрэжүүлэгдэнэ. Искусственна үрэжүүлгэдэ шэнэ, түрүү онол аргануудүргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Нёдондо жэлһээ нэгэ пункт дээрэ хэдэн отарануудые суглуулан үрэжүүлхэ арга хэрэглэгдэжэ эхилээ. Ингэжэ үрэжүүлхэдэ юугээрээ һайн бэ гэхэдэ, нэгэдэхеэр, үрэжүүлгын зэр зэмсэг, пунктын гэрнүүд, техник-үрэжүүлэгшэд урданайхида орходоо үсөөн хэрэгтэй болоно, үрэһэн олон газарта зөөгдэхэ болохо ха юм.

1975 ондо искусственна аргаар үрэжүүлгын хүдэлмэри республика дотор бүри һайнаар эмхидхэхэ зорилго табигдана. Бэшүүрэй, Хэжэнгын, Сэлэнгын аймагуудта шэнэ, томодхогдоһон пунктнууд, племнэгэдэлнүүд бии болгогдохо ба тэндэ түрүү арга үргэнөөр хэрэглэхэ юм.

И. БОЧКАРЕВ.

ОЙЛГУУЛХА, ТАЙЛБАРИЛХА

Ажалшадай эдэбхи үүсхэлые бадаруулгада үзэл сурталай хүдэлмэри угаа ехэ үүргэ дүүргэдэг байна.

Энээниие гол зорилго болгон Сэлэнгын аймагай «Знание» бүлгэмэй гэшүүд гүнзэгы удхатай лекци, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ гэжэ оролдоно.

Мүнөө манай аймагай «Знание» бүлгэмэй 24 эхин организацинуудта 700 шахуу лекторнүүд тоологдоно. Эдэмнай олон жэлдэ пропагандистска хүдэлмэри ябуулһан, дүй дүршэлтэй, теоретическэ һайн бэлэдхэлтэй хүнүүд байха юм. Тэдэдэнэр бултадаа шахуу дээдэ эрдэмтэй, тусхай дунда һургуулинуудые дүүргэһэн, мүн олонхинь коммунистнууд, комсомолшууд юм.

Үнгэрэгшэ жэлдэ аймагай лекторнүүд 4800 лекци уншаа. Ехэнхинь хүдөө ажахын, экономическа, политическэ, научно-техническэ темэнүүдтэ уншагдаһан байна. Лекционно хүдэлмэридэ олон янзын онол арга хэрэглэгдэнэ. Тэдэнэр гэр байрадахи лектори, «Дэлхэйн картын дэргэдэ», лекци-концерт, асуудал ба харюугай үдэшэ, аман үгын журнал, кинолекци гэхэ мэтэ хэмжээ ябуулгануудые түсэбэй ёһоор эмхидхэдэг.

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай хүдэлмэрилэгшэдтэй, республикын дээдэ һургуулинуудай багшанартай холбоо барисаамнай эли бодо һайжараа. Байгша ондо манай аймагта дээдэ һургуулинуудай 30 багшанар, эрдэмэй 25 кандидадууд лекци уншахаар ерэһэн байна. Тэрэшэлэн уран зохёолшод болон артистнуудтай уулзалга эмхидхэгдэһэн юм.

Лекторнүүднай өөрыгөө түсэбые партийна эхин организацинуудай, парткомуудай ажал ябуулгатай нягта холбоотойгоор табидаг.

Аймагай «Знание» бүлгэмэй правлени КПСС-эй комсомолой райкомуудтай хамта лекторнүүд болон пропагандистнуудай зургаан семинар эмхидхэһэн. 10 консультаци үгэһэн, 20 лекциин удха шанарые шалгаһан, залуу лекторнүүдтэй хоёр семинар үнгэргэһэн байна.

Үзэл сурталай хүдэлмэриин шухала шэглэл болохо лекционно пропагандада бэлэдхэл һайнтай нүхэдүүд — багшанар, врачнууд, предприяти болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, инженернүүд, үйлэдбэриин түрүүшүүл хабаадуулагдана. Тэдэнэй дунда эрхим лекторнүүд — багшанар Д. Р. Очиров, В. Д. Ринчинов, И. А. Постольник, партийна хүдэлмэрилэгшэд С. Д. Ринчинов, П. И. Собянин, Б. Д. Ширеторов болон бусад оролсоно. Эдэ нүхэдэй лекциеэ ажабайдалтай нягта холбоотойгоор найруулан бэлдэдэгынь һайшаалтай. Загастайн дунда һургуулиин багша Доржо Рабданович Очировай ажалые жэшээ болгон дурдая. Энэ лектор «Коммунизм байгуулагшын сахиха ёһо гурим» гэһэн темээр лекци уншахынгаа урда тээ Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо ошожо, тус ажахын ажабайдалһаа тодорхой жэшээ баримтануудые абаад, лекциеэ һонирхолтойгоор үнгэргөө.

Ноёхоной лекторнүүд лекци, элидхэлнүүдые үнгэргөөд лэ ажалаа хизаарладаггүй, харин партн, правительствын шиидхэбэринүүдые арад зондо тодо һонороор ойлгуулхын тула олон янзын онол арга хэрэглэдэг. Лекторнүүдэй бүлгэм (түрүүлэгшэнь В. Д. Ринчинов) агитбригада эмхидхэжэ, Зураан-Дэбэ, Залаа, Түхэм, Мэнгэй тосхонуудта хэдэн олон һонирхолтой лекци, концертнүүдые үнгэргэжэ, ажалаа эли бодо һайжаруулаа.

Политическэ болон шэнжэлхы ухаанай эрдэм дэлгэрүүлхэ бүлгэмэй харьяата Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздохи бүлгэмэй (эхин организациинь түрүүлэгшэ Р. И. Балдакова) хорёод лекторнүүд үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие ехэ, нүлөөтэй, ашаг үрэтэй болгохо гэһэн эрилтэдэ харюусамаар ажаллана. Гэхэтэй хамта, манай ажалда дутуу дундануудшье бии байһаар. ГПТУ-3, СПТУ-1 училищинуудай, Гусиноозёрск хотын гурбан һургуулиин лекторнүүд ажалаа муугаар ябуулна. Гусиноозёрск хотын предприятинуудта багшанар лекци үсөөнөөр уншана. Дээрэ дурсагдагша эмхинүүдтэ лекцинүүдэй тоо бүридхэлгэ һулаар табигданхай. Шасарганын совхоздо, аймагай түбтэ, Сэлэнгын леспромхоздо политическэ болон шэнжэлхы ухаанай эрдэм һулаар дэлгэрүүлэгдэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалгые хүн зоной дунда тайлбарилха, ойлгуулха хэрэгтэ манай аймагай «Знание» бүлгэмэй гэшүүд эдэбхитэйгээр оролсожо байна.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые, «Белоруссиин партийна организацида суртал бодол нэбтэрүүлдэг кадрнуудые шэлэн томилхо, хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые, КПСС-эй Центральна Комитедэй партида, арад зондо хандаһан Хандалгые ажал ябуулгадаа хүтэлбэри болгон, үзэл сурталайнгаа хүдэлмэри улам үргэдхэхэ хүсэлэнтэйбди.

Е. БОНДАРЕВА,
Сэлэнгын аймагай «Знание» бүлгэмэй правлениин харюусалгата секретарь.

ШУЛУУ НҮҮРҺЭ МАЛТАЛГЫЕ ЭЛЕКТРОНИКО ХИНАНА

КЕМЕРОБЭ. (ТАСС-ай корр. Е. Пастушенко). «Кузбассуголь» комбинадта ашагта малтамал шанаржуулдаг үшөө нэгэ предприяти ашаглалгада оруулагдаба. Шахтёрнуудай ажаһуудаг Березовск хото шадархи «Бирюлинская-2» гэжэ шэнэ уурхай түрүүшын тонно шулуу нүүрһэ малтан гаргаа. Нүүрһэ малтаха, ашаха, зөөхэ бүхы хүдэлмэри оньһожоруулагданхай. Шулуу нүүрһэ малтан абадаг бүхы ажалые электронно-тоолон тодорхойлолгын техникэ хинан шалгана.

Горнягуудай хүдэлхэ, амархада таарамжатай һайн байдал тогтоогдонхой: агаар арюудхан сэбэрлэхэ уужам лаванууд, горнягуудай хубсаһа тооһотуулхагүй тусхай түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаһан агрегадууд, таарамжатай зохид гэр байра. Мэргэжэлтэдэй баталһанай ёһоор, энэ хадаа Кузбасстахи эгээл эрхим һайн шахтануудай нэгэниинь болоно. Тэрэнь жэлдээ 1800 мянган тонно эрхим шанартай, кокслогдодог нүүрһэ үгэхэ юм.

БАМ ОШОХО ЗАМДАА

БРАТСК. (ТАСС-ай корр.). Автомашинануудай колонно эндэһээ гаража, 500 шахуу километрэй аян замда мордобо. Эдэнэр хубсаһа хунар, кондитерскэ зүйлнүүдые, гутал, трикотаж БАМ-ай баруун участогто ажаллажа байгшадта хүргэхэнь. Эдеэ хоолой зүйлнүүдые, эд бараа тиишэ абаашаха. Мүльһөөр хушагдаад байһан Ленэ, Таюра болон бусад гол мүрэнүүд дээгүүр түмэр замай Ленэ гэжэ станцида хүрэхэ байна.

Совет орон: шэнэ һонин

Ангар мүрэн дээрэ — дүрбэдэхи ГЭС

АНГАР мүрэн дээрэ баригдаһан Эрхүүгэй, Братска болон Усть-Илимэй гурбан ГЭС-һээ гадна, үшөө дүрбэдэхи Богучанска гэжэ нэрэтэй ГЭС бодохо юм. «Сибгидропроект» институдай Богучанска экспедициин хүдэлмэрилэгшэд ГЭС-эй баригдаха газарые шэлэн абаба. 1975 оной эхилхын урда тээхэнэ геологууд Кодинска заимкын хажууда, Ангар мүрэн дээрэ түрүүшын үрэмдэлгэ хэһэн байна. Бүглүү үдхэн тайга соогуур харгы татаха ажал эхилэнхэй. Энэнь Богучанска ГЭС-эй барилгын талмайе Братск—Усть-Илим гэһэн харгытай холбохо байна.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: ой тайга соогуур һаадгүйгөөр ябаха машинын жолоошон Н. Г. Павлов геологуудые зөөдэг; энээгүүр автомобилиин харгы гараха; зүүн гарһаа — экспедициин техник-геолог Л. В. Смирнова, үрэмдэлгын халаанай мастер Г. С. Федоров, тэрэнэй туһалагша Н. И. Куликов ажал дээрээ.

ТАСС-ай фотохронико.

БАЯН УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

«Мир» колхозой механизаторнууд байгша ондо таряанай баян ургасын түлөө тэмсэл мүнөөнһөө эхилэнхэй. Тэдэнэр таряанай поли болон нуга сабшалан дээрэ наг шэбхэ ехээр зөөнэ. Түсэбөөр хараалагдаһан 5 мянган тонно наг шэбхын орондо 6990 тонно зөөгдөө.

Наг шэбхэ зөөхэ тусхай отряд эмхидхэгдэһэн юм. Энэ отрядые дүршэл ехэтэй механизатор Ш. Ю. Банзаракцаев ударидана. Механизаторнууд Я. Е. Самойлов, Д. Ц. Цыденов, В. Б. Банзаракцаев, С. Буянов, Ж. Цыбиков болон бусад наг шэбхэ зөөхэ ажалда эдэбхитэйгээр хабаадаһаар.

В. ЦЫРЕНОВ.

МҮРЫСЭН ХҮДЭЛХЭДЭ УРМАТА[...]

Шулуутайн леспромхозой коллектив юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлдэ 465 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ даабаряа болзорһоонь 14 хоногоор урид дүүргэжэ, хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 12 мянган кубометр модо бэлэдхэһэн байна. Тус леспромхозой хүдэлмэришэд табадахи, түгэсхэхы жэлдэ даабаряа болзорһоонь урид дүүргэжэ, һайн шанартай модо бүри ехээр бэлэдхэхэ гэһэн хараа зорилготойгоор дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаба. Пунктнуудай, мастерска участогуудай, бригадануудай коллективүүд хоорондоо мүрысэжэ оронхой.

Леспромхозой хүдэлмэришэд шэнэ онол арга үргэнөөр хэрэглэнэ. Трактор, машинануудайнгаа миин байха сагые хорооха гэжэ эрмэлзэнэ. Мүрысөөнэй дүн һара бүри согсолон гаргагдана. Эрхимлэгшэдтэ үнэтэ бэлэгүүд баяр ёһололой оршон байдалда барюулагдадаг юм.

Григорий Сидорович Яковлевай хүтэлбэрилдэг Бэрээнэй пунктын коллектив юһэдэхи табан жэлэй эхинһээ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлнэ. Эдэнэр үнгэрһэн жэл соо илангаяа һайн үрэ дүн туйлаһан юм. Григорий Сидорович Яковлев олон жэлэй туршада модо бэлэдхэхэ һалбарида ажаллана.

Хүдэлмэришэдөө, инженерно-техническэ мэргэжэлтэдээ һайн мэдэдэг болонхой. Григорий Сидорович бэрхэ эмхидхэлшэ юм. Эндэ ажалай журам эбдэдэг, халаанай даабари дүүргэдэггүй хүдэлмэришэд үгы болонхой.

Дээрэ дурсагдагша пунктын коллектив үнгэрһэн жэл соо 65 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ даабаряа 70 мянганда хүргэһэн байха юм.

— Бидэнэр табадахи, түгэсхэхы жэлэй даабари болзорһоонь урид, декабриин 1-дэ дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 6 мянган [...] метр модо бэлэдхэхээр шиидэнхэйбди[...] хараа зорилгоёо бэелүүлхэшье байхаб[...] гэжэ Бэрээнэй пунктын начальник Г. Яковлев хэлэжэ байгаа һэн. Нүхэр Я[...] вай хэлэһэн үгэдэ үнэншэмөөр гэжэ һа[...] дана. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг пункты[...] дэлмэришэд үнгэрһэн жэлдэ леспромхо[...] гоо коллективэй дунда дэлгэрһэн соц[...] мүрысөөндэ хэдэн удаа эрхимлэжэ, [...] жуулгын Улаан туг 300 түхэриг м[...] шантайгаар абаһан байха юм.

— Бэрээнэй, Томогтын пунктнууда[...] дэлмэришэд дундаа мүрысэһөөр үнин[...] Эдэнэр дундаа айлшалалсадаг, дүй д[...] лөө хубаалдан хөөрэлдэдэг заншалта[...] лонхой. Томогтын пунктын нача[...] Ф. И. Матвеев ойдо модо бэлэдхэхэ [...] һайн мэдэдэг, хүдэлмэришэдэйнгөө [...] ехэ хүндэтэй болоһон хүн, — гэжэ Ш[...] тайн леспромхозой директор Ю. Д. М[...] хэлэнэ.

Шулуутайн леспромхозой коллек[...] табадахи, түгэсхэхы жэлэй даабари бо[...] һоонь урид дүүргэжэ, Эхэ оронойнгоо [...] рилганuудта ехэ модо тушааха гэһэн х[...] зорилго урдаа табиба. Эдэнэр урдаа таб[...] зорилгоёо бэелүүлхэ дүүрэн арга боло[...] той. Юуб гэхэдэ, хүдэлмэришэд шэнэ [...] арга хэрэглэнэ. Мүрысөөнэй дүн саг [...] гоо согсологдожо, эрхим үрэ дүн туйла[...] хүдэлмэришэдэй нэрэ соло олондо мэд[...] болгогдоно. Түрүү һуури эзэлэгшэд м[...] шангаар, үнэтэ бэлэгүүдээр ходо урма[...] лагдана. Шулуутайн леспромхозой хү[...] мэришэд табадахи, түгэсхэхы жэлдэ б[...] һайн үрэ дүн туйлажа, холо ойгуур с[...] хаха байха.

К. ЖАМЬЯНО[...]

Засагай дээдын зургаанудта

ҺУРГУУЛИНУУДАЙ МҮРЫСӨӨН ТУХАЙ

1974 ондо Буряадай АССР-эй юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудые һуралсалай шэнэ жэлдэ эрхимээр бэлдэхын түлөө, залуушуулай бүгэдэ ниитын дунда һуралсал бэелүүлхын ба хүдөөгэй һургуулиин хүдэлмэриин арга боломжые һайжаруулхын түлөө социалис мүрысөөнэй тухай гаргаһан тогтоол абаһан, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет болон профсоюзуудай областной совет иигэжэ тэмдэглэбэ: КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэри болон, КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй һургуулиин тухай баталһан тогтоол бэелүүлэн, юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудые һуралсалай шэнэ жэлдэ эрхимээр бэлдэхын түлөө, залуушуулай бүгэдэ ниитын дунда һуралсал бэелүүлхын ба хүдөөгэй һургуулинуудай хүдэлмэриин арга боломжые һайжаруулхын түлөө автономито республикануудай, хизаарнуудай, областьнуудай, национальна округуудай, аймагуудай дунда соносхогдоһон Бүхэроссин социалис мүрысөөндэ хабаадажа, арадай гэгээрэлэй зургаанууд, профсоюзай комитедүүд олониитын эдэбхитэдэй дэмжэлгын ашаар юрэнхы эрдэмэй һургуулиин һуралсалай болон материальна үндэһэ бэхижүүлхэ, залуу үетэниие дунда эрдэмтэй болгохо, ургажа ябаһан эдиршүүлые һайнаар һургаха, хүмүүжүүлхэ, мүн хүдөөгэй юрэнхы эрдэмэй һургуулиин хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлхэ талаар яһала амжалта туйлаа.

Гүрэнэй һомолһон мүнгөөр үнгэрһэн жэлдэ республика дотор дүн хамтадаа 3292 хүнэй һууритай һургуулиин 7 байшан, 432 һурагшадай байрлахаар һургуули шадарай 5 интернат, бүхы дээрээ 3060 дүрбэлжэн метр газар эзэлмээр 64 байра баригдажа, багшанарта үгтөө. Тиихэдэ һургуулиин наһа гүйсөөдүй хүүгэдые хүмүүжүүлхэ эмхи зургаануудые гүрэнэй һомолһон мүнгөөр барюулха түсэб дүүргэгдөө.

Тэрэл үе соо колхозуудай, предприятинуудай, нютагуудай зөөреэр 2152 хүнэй һууритай һургуулиин дүрбэн байшан баригдаа. Тэрэ тоодо СССР-эй Харгы замай барилгын министерствын хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэл бүтээхэ завод Улаан-Үдын Октябрьска райондо 1320 хүүгэдэй һураха типовой һургуули, 870 һурагшадай байрлахаар һургуули шадарай 15 интернат, хүүгэдэй долоон саад, 240 һурагшадые нэгэ доро эдеэлүүлхээр хоёр столово ашаглалгада үгтөө.

Республика дотор үнгэрһэн жэлдэ һурагшадай 87.7 процент дунда эрдэм олохоор элдэб янзын һургуулида һураһан һаань, һуралсалай тус жэлдэ 95,1 процентнь һуража байна. Түсэбэй ёһоор 19500 хүн найман класс дүүргэхэ ёһотой байһан һаа, 19573 хүн дүүргэжэ гараа. Тиихэдэ 12500-ниинь үдэрэй һургуулиин IX класста абтаха түсэбтэй аад, 12755 хүн юһэдэхидэ һурана. Харин үдэшын (халаанай) һургуулиин юһэдэхи класста 4400 хүн һураха түсэбтэй байһан аад, 4490 болоо. Тиигэжэ бүхы дээрээ 17245 хүн IX классуудта абтаа.

Найман жэлэй саада тээ 1-дэхи класста абтагшадай 92,4 процентнь найман класс дүүргээ, харин арбан жэлэй саана һургуулида ороошодой 47,5 процентнь арбан класс дүүргэһэн.

Үдэшын (халаанай) болон заочно һуралсалда 18000 хүн хабаадуулагдаха байһан һаа, 18787 хүн болоо. Харин һунаагдаһан үдэртэй һургуулинуудта, бүлэгүүдтэ 25832 үхибүүд ябана.

Загарайн, Хэжэнгын, Прибайкалиин, Бэшүүрэй, Захаминай, Хойто-Байгалай, Баунтын аймагууд социалис мүрысөөндэ горитой амжалта туйлаа.

Загарайн аймагта 964 һууритай һургуули, багшанарай 6 байра гүрэнэй һомолһон мүнгөөр баригдаа. Һургуулинуудта машина шудалалгын болон хүдөө ажахын зүйлнүүдэй кабинедүүд түхеэрэгдээ. Һуралсалай болон материальна үндэһэ бэхижүүлхэ талаар колхозууд, предприятинууд ехээр туһалдаг.

Хэжэнгын аймагта совхозуудай зөөреэр 320 һууритай һургуули, 157 хүүгэдэй байрлахаар гурбан интернат ашаглалгада үгтөө. Хүн хамтадаа 840 һууритай залгалаа һургуулинуудта хэгдээ. Һуралсалай болон материальна үндэһэ һайжаруулһанай ашаар аймагай бүхы һургуули мүнөө жэлдэ нэгэ халаанда оруулагдаа.

Прибайкальска аймагта һургуули шадарай 2 интернат (256 һууритай), багшанарай 8 байра баригдаа, предприятинуудһаа 16 байра абтаа. Бүгэдэ ниитын уялгата найман жэлэй һуралсал бэелүүлхэ талаар үдэшын (халаанай) болон заочно һургуулинуудта һурагшадые абаха талаар арадай ажахын түсэб дүүргэгдөө.

Гэхэтэй хамта юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудые һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлдэхэ, залуушуулай бүгэдэ ниитын дунда һуралсал бэелүүлхэ ба хүдөөгэй һургуулиин хүдэлмэри эрид һайжаруулха талаар социалис мүрысөө эмхидхэлгэдэ дутуу дундануд бии.

Арадай гэгээрэлэй эмхи зургаануудай, һургуулиин болон профсоюзуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө эмхидхэлэй хүдэлмэриин һула байһанһаа боложо, зарим аймагуудта, районуудта ба юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудта социалис мүрысөөн ёһотойгоор хүгжөөгүй.

Баргажанай, Сэлэнгын, Улаан-Үдын, Түнхэнэй аймагуудта бирагүй байба.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет болон профсоюзуудай областной совет иигэжэ тогтообо:

1974 ондо юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудые һуралсалай шэнэ жэлдэ эрхимээр бэлдэхын түлөө, залуушуулай бүгэдэ ниитын дунда һуралсал бэелүүлхын болон хүдөөгэй һургуулиин хүдэлмэриин арга боломжые һайжаруулхын түлөө соносхогдоһон социалис мүрысөөндэ Загарайн аймагые илаһанда тоолоод, нэгэдэхи һуури олгожо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон профсоюзуудай областной соведэй дамжуулгын Улаан туг болон һуралсалай хэрэгсэл абахынь тула гурба мянган түхэриг мүнгэ барюулха.

Социалис мүрысөөндэ амжалта туйлаһанайнь түлөө ниимэ һууринууд олгогдоо гэбэл:

— Хэжэнгын аймагта хоёрдохи һуури олгоод, һуралсалай хэрэгсэл абахынь тула 2 мянган түхэриг мүнгэ барюулха.

— Прибайкалиин аймагта гурбадахи һуури олгоод, һуралсалай хэрэгсэл абахынь тула 1 мянган түхэриг мүнгэ барюулха.

Бэшүүрэй, Захаминай, Баунтын болон Хойто-Байгалай аймагуудта социалис мүрысөөнэй һайнаар эмхидхэгдэһэниинь тэмдэглэгдэв.

Баргажанай, Сэлэнгын, Улаан-Үдын, Түнхэнэй аймагуудта социалис мүрысөө эмхидхэхэ талаар хүдэлмэри һулаар ябуулагдаа гэжэ тэмдэглэгдэбэ.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэреэр, арадай гэгээрэлэй талаар Парти болон Правительствын тогтоолоор хараалагдаһан зорилгонуудые заатагүй бэелүүлхэ талаар хэмжээ абахаар Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министерство болон харьяата профсоюзай комитет, аймагуудай хүтэлбэрилэгшэд уялгалагдаба. 1975 ондо гэгээрэлэй талаар хараалагдаһан арадай ажахын түсэб бэелүүлгэдэ онсо анхарал хандуулагдаба.

1975 ондо юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудые һуралсалай шэнэ жэлдэ эрхимээр бэлдэхын түлөө, залуушуулай бүгэдэ ниитын дунда һуралсал бэелүүлхын түлөө, хүдөөгэй һургуулиин хүдэлмэриин арга боломжые эрид һайжаруулхын түлөө социалис шэнэ мүрысөөн соносхогдобо.

Матвей ОСОДОЕВ

МОСКВАДА МҮНДЭЛҺЭН ШҮЛЭГҮҮДҺЭЭ

ЭГЭШЭЬЭЭ БЭШЭГ

Угаа ехэ баяртайб,
Угаа —
Удхатайхан бэшэг абааб
эгэшэһээ,
Уйдхар гунигыем
Уй хай харяагаа,
Уншанам нюусаар
бэшэнһээ.

...Хайрата дүүмни,
Хүлисыш намайгаа —
Харюусажа сагтань
шадаагүйб,
Тиихэдэ
Тарилын хаһа байгаа,
Туха забһаршье
гараагүй.
Ногоо таряан
Нёдондонойхиһоо
Нилээд һайн гэлсэнэ.
Үбһэ хуряалга
Урагшалнагүй —
Үһөөрхүү бороо
Үдэр бүри шэдэрнэ.
Мүнөө бишни
Мал ажалда хүдэлнэб,
Түрүү һаалишадтай
Тухан сасуу мүрысэнэб.
Бэе тамирни
Бирахаа болёод
Байнал даа:
Яһа мүсэмни,
Яагаашьеб,
Яншана заримдаа.

Баарһамни,
Бү халагла —
Буян жаргалшни
Бусалтагүй буруулаа.
Найдахаар ганса
Наһанайш тэрэ басаган
Хадамай хүбүү дахалдан
Холын город арилаа.
Олые шашаад ялайбиб,
Ойлгожол байгаа бэеэш.
Эгэшэ ёһоной зүбшөөл
Эльгээнэб шамдаа мүнөө:
«Гээгдэһэн жаргалаа
шаналан,
Голхоржо ябаһанай дэмы
даа —
Зол жаргалайш басаган
Золгохол байха хожомоо».

Баярһаа ехэ баяртайб —
Бүүбэйн эжы болооб.
Бишни мүнөө наһатайб,
Басаганда тоогдохоо
болёоб.
Шадар айлайхиднай
заримдаа
Шоо үзэнги хэлсэнэ:
— Энээхэн хаанаһаа
олдооб?
Эсэгэнь хэн бэ? Одоо...

Юрөөлэй һайханһаа,
Юрэдөө, буруулжа
болодоггүй.
Тойрог һайхан жаргал
Тиимэ бэлээр олдодоггүй.
Үнжэгэн нарай үхимни
Үргэһэ нойртоо
динилдэнхэй.
Үлгэ болоһон эжышни
Үлгын ойро дууранхай.

Дүүргэхэм одоошье,
Дууһынь бултa
бэшээгүйб...
Эртэшэ шубуудай
Эршэтэй аялгань зэдэлбэ.
Наранай гарахые
угтуулан,
Ээлжээтэ һаалидаа
ошохом.
Нөөһэн мүнгөө суглуулан,
Эльгээхэб шамдаа хожом.

...Городой ногоон
сэсэрлигээр
Гунигтай аалин
гэшхэлнэб.
Хэзээ харюу бэшэхэбиб?
Хэзээ захяа абахабиб?

ЭЖЫМНИ

Булгилан һолжорно солгёо дошхон Ангарамни,
Бороорхуу намар морилһон баһа байгаал ха.
Һанааем зобооно үлгэ болоһон эжымни,
Һургуулияа дүүргэхым хүлеэжэ баарһан яданал ха.

Шабар пеэшэнэй амһарта согсойн һууна,
Шингтэй түлеэнинь үнөөхил зандаа шингананa.
Ногоон сайгаа шуухиртар һорон ууна,
Налархай сэдьхэлынь одоол тинхэдэ тэнинэ.

Хүршынгөө мангарые нэгэ хахадаар залажа,
Хуһан түлеэ дүтын ойһоо асаруулаа.
Үетэн хүбүүдыем уры-хуры суглуулжа,
Үбһэ хулһаа эреэгшэ үнеэндээ сабшуулаа.

Боро субаса гэрһээ нааша зурына,
Баабайнгаа хойноһоо уйлан һагад гүйгшэ һэм.
Эжым мүнөө гансаараа энээгүүр харгылна,
Эсэгым мүрнүүд үнинэй ногоогоор хушагдаа лэм.

Онгосын ерэхые үдэр бүри угтуулан,
Омог харасаар уһанай нюруу хаймадана.
Арбаа тэргээ Ангарай хээрээр хахинуулан.
Алаг зээрдэнь яаралгүйхэн һайбарна.

Бэеэрээ бэрхэ, өөрөө өөрсэ түрэдэггүй —
Баабай, эжыдээ баярлаха нэгэ хубитайб.
Хазаартынгаа жолоо гүйдэл дундань татангүй,
Харгынгаа эсэстэ хүрэхэ нангин һаналтайб.

Хүлеэжэ бү ядаарай, аргал сооxоноо тэсээрэй —
Хүрэжэл ерэхэб үе сагтаа заатагүй.
Дуугай намһаа үнэтэ бэлэг бү энгээрэй,
Дууһаа ондоо юумэн намдаш байхагүй!

ЭМЭЭЛ

Галаб түүхын
Голодоһон боложо,
Газаа худар шэдэгдээл
Мохижо хаһаһан
Тохигор энэ
Тохой модон эмээл.
Хуушан тохомынь
Хуура татажа,
Хүршын һамган абалай.
Аляа багашуул
Асалан унажа,
Ардаг гэжэ наадалай.
Аюулта харгы
Ахин гаража,
Айлшаар ерэһэн хадаа,
Угсаата зонойм
Уг тухай
Удхалан хэлыш мандаа.
Алас холын
Аян замһаа
Арайл мэндэ ерээ гүш?
Хүшэр сагай
Хара ашаа
Хүлзэн яһала жүдхөө
гүш?
Үмхи балгааһанай
Үүдэ һахижа,
Үбэл, нажаршье хоноош.
Эмниг хүлэгэй
Ээм нюргые
Элээжэ яһала холгоош.
...Мухар энэ
Модон эмээл
Мүнхэрһэн сагые
гэршэлнэ.
Орон нютагайм
Ордон музейгэй
Хоймор талые эзэлнэ.

ҮГЭДӨӨ ХҮРЭХЭ

...Улаагтын трикотажна фабрикын коллектив юһэдэхи таабан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлбол, түрүүшын жэлдэ абаһан уялгаяа дүүргэһэн юм. Эдэнэр түгэсхэлэй, табадахи жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхээр шиидэнхэй. Мүнөө фабрикын хүдэлмэришэд бии болгоһон арга боломжонуудаа дахин хаража үзөөд, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаа.

— Хүдэлмэришэднай КПСС-эй ЦК-гай партида, бүхы арадта хандаһан Ханданиие һайшаан дэмжэнэ. Тиимэһээл табадахи, түгэсхэлэй жэлдэ бүри эршэтэйгээр ажаллажа, һайн шанартай продукци ехээр гаргахаар эрмэлзэнэ, — гэжэ фабрикын партийна организациин секретарь Зоя Васильевна Полонова хэлэжэ байгаа һэн.

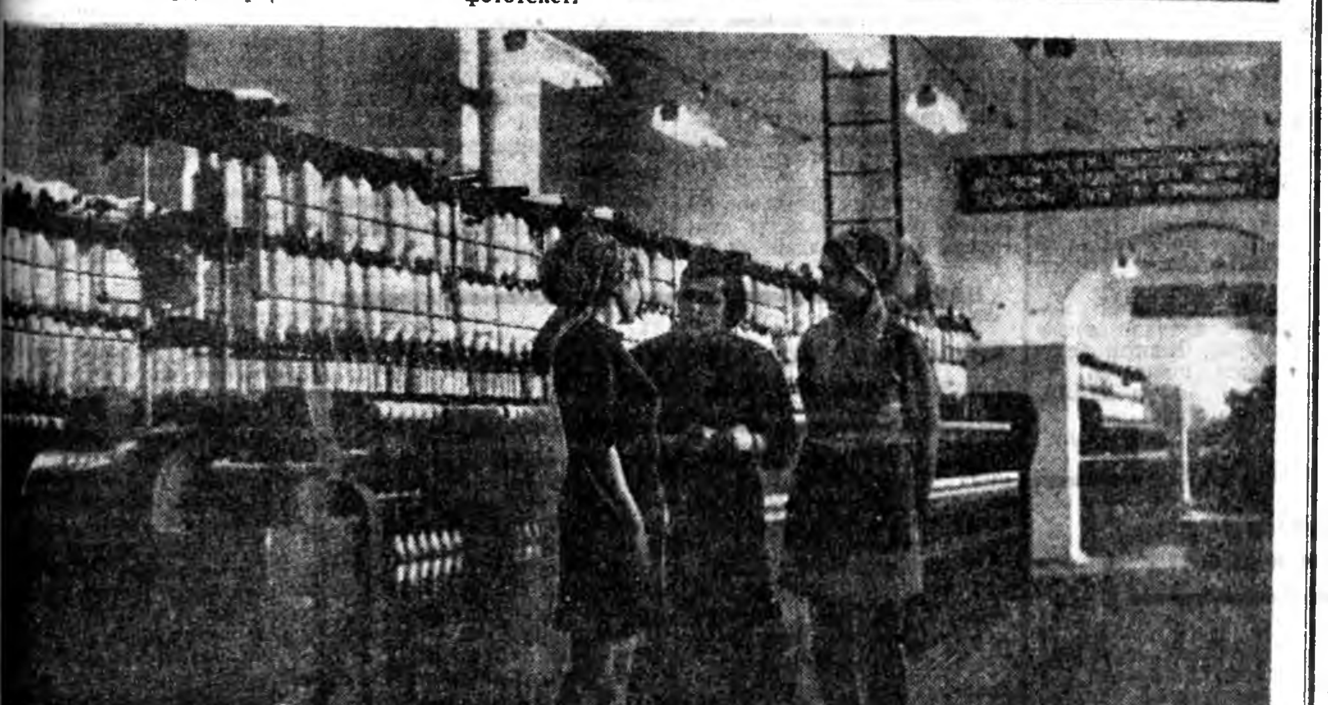
Тус фабрикын коллектив арбан дүн дүршэлтэй, ажалша бэрхэ хүдэлмэришэд олон. Хубсаһа эсхэгшэ Цырен-Жигжит Молоновае абаад үзэе. Тэрэ олон жэлэй турша энэ фабрикада хүдэлжэ, хүршэл шадабаритай болоһон хүн. Хэдэхэн жэлэй саана Ленинэй орденоор шагнагдаһан юм. Цырен-Жигжит Молонова өөрынгөө мэргэжэлдэ залуушуулые олоор һурганхай.

Екатерина Тимофеева, Норжимо Шагдуоова, Клара Бондаренко гэгшэд һайн шанартайгаар, гоёор хубсаһа оёжо, халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэдэг юм. Эдэнэр 1976 оной түсэбөөр хүдэлжэ байна. Фабрикын 231 хүдэлмэришэдтэ коммунис ажалай ударнигай үндэр нэрэ зэргэ олгогдоһон байна. Фабрикын алишье цех соо ороходо, оёдолшо басагадай эршэ шангатайгаар хүдэлжэ байхань харагдана. Эдэнэр һайн шанартайгаар, гоёор хубсаһа оёжо, республикынгаа ажалшадай, хүршэ область, хизаарнуудай ажалшадай эрилтые хангаха гэжэ эрмэлзэнэ. Фабрикын хүдэлмэришэд үгэдөө хүрэжэ шададаг зон. Тиимэһээл табадахи, түгэсхэхы жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ байха гэжэ этигэмээр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: хубсаһа нэхэгшэ, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат С. Курасова; трикотажна цех соо.

С. БАЛДУЕВАЙ
фототекст.

83-дахи ГВАРДЕЙСКЭ ДИВИЗИИН ТҮҮХЭҺЭЭ

АГУУ ИЛАЛТЫН 30 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

Энэ дивизи ябаган сэрэгэй 97-дохи гэһэн номертойгоор республикын ниислэл — Улаан-Үдэдэ 1941 оной декабрьда бүридүүлэгдэһэн байгаа. Республикымнай олохон түлөөлэгшэд дивизиин сэрэгшэдэй тоодо оролсоһон түүхэтэй.

Баруун фронтын 16-дахи армиин бүридэлдэ орожо, тус дивизи Сухиничи город шадар 1942 оной мартын 5-да түрүүшынгээ байлдаанда ороо. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай суута баатар, генерал-лейтенант К. К. Рокоссовский (һүүлдэ Советскэ Союзай Маршал, хоёр дахин Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн) тус армиие тиигэхэ үедэ командалһан байна. Армиин генерал Г. К. Жуков Баруун фронтые командалаа. Һүүлдэ тэрэ Советскэ Союзай Маршал, дүрбэ дахин Герой болоо гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ.

Ябаган сэрэгэй 97-дохи дивизи 1942 оной мартһаа апрель болотор урагшаа добтолһон байлдаануудта таһалгаряагүй хабаадалсаа. Энэ хугасаа соо сэрэгшэд хэдэн зуун һуурин тосхонуудые сүлөөлһэн байха юм. СССР-эй Оборонын Нарком фашис дээрмэшэдтэй болоһон байлдаануудта шэн габьяа харуулһанайнь түлөө ябаган сэрэгэй 97-дохи дивизидэ 1943 оной февралиин 12-то 83-дахи гвардейскэ гэжэ нэрэ үгэһэн байна.

83-дахи гвардейскэ дивизи Курска дүхэригтэ болоһон шанга байлдаанда 1943 оной июлиин 12-то хабаадалсаһан. 35 хоногой туршада 130 километр урагшаа дабшажа, Орёл Белгород городуудые, түмэр харгын хэдэн арбаад станци, һуурин тосхонуудые сүлөөлөө. Эндэ болоһон байлдаанда, мүн һүүлдэшье шанга байлдаануудта эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэһэнэйнгээ түлөө 83-дахи гвардейскэ дивизи Верховно Главнокомандалагшын зүгһөө магтаалда хүртэһэн, тэрэнэй нэрэ хүндэдэнь Эхэ оронойнмай ниислэл Москвада салют үгтэһэн байха.

1943 оной октябрьда 83-дахи гвардейскэ дивизи Прибалтийска 1-дэхи фронтын бүридэлдэ ороһон байна. Невель шадар немецүүдэй бэхилэлтые һэтэ сохихо байлдаанда хабаадалсахадаа, нугаршагүй зориг харуулжа, энэ дивизи Дайшалхы Улаан Тугай орденоор шагнагдаа бэлэй. 1943 оной декабриин һүүл багта Витебскэ областиин Городок хотые сүлөөлэлсэһэнэй түлөө дивизиин сэрэгшэдтэ Верховно Главнокомандалагшын зүгһөө баяр соносхогдоһон, 124 томо буугаар Москвада 12 дахин салют үгтэһэн, «Городокской» гэжэ хүндэтэ нэрэ олгогдоһон байха юм.

1944 оной июньдэ «Багратион» гэжэ нэрлэгдэһэн белорусска операцида хабаадалсажа, Березина мүрэниие гаталһан, Борисов городые сүлөөлөөд, Белорусска ССР-эй ниислэл — Минскдэ дүтэлһэн байна. Энэ байлдаанда эрэлхэг зориг харуулһанайнгаа түлөө дивизи Суворовой II шатын орденоор шагнагдаа һэн.

1945 оной мартда 83-дахи гвардейскэ дивизи фашис сэрэгэй Зүүн-Пруссиин бүлэглэлые үй бута сохиһон байлдаанда хабаадалсаа. Эндэ баатараар тэмсэһэнэйнь түлөө дивизиин сэрэгшэдтэ Верховно Главнокомандалагшын 333-дахи захиралтаар баяр баясхалан соносхогдоод, Москвада 324 томо буугаар 24 дахин салют үгтэһэн байгаа.

83-дахи гвардейскэ дивизи 1144 хоногой туршада шанга байлдаануудта хабаадалсажа, 1280 километр зай гаталһан, 1265 хүдөө нютаг, тэрэ тоодо 15 город сүлөөлһэн, дайсанай 50 самолет, 270 танк, 1257 томо буу, миномёт болон бэшэшье буу зэбсэг усадхаһан байна.

Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй түлөө болоһон байлдаануудта эгэршэгүй зориг харуулһанайнгаа түлөө энэ дивизиин 14118 солдат, сержант, офицер орден, медальнуудаар шагнагдаһан байха юм. Тиихэдэ олоной дундаһаа шалгарһан 10 эрэлхэг зоригтойшуулда Советскэ Союзай Геройн үндэр нэрэ зэргэ, тэрэ тоодо Буряад нютагаймнай сэрэгшэ Н. С. Афанасьевта олгогдоһон байгаа.

О. ЦЫБИКОВ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ТОБШОХОНООР...

БУДАПЕШТ. Универмагууд ба һургуулинууд, соёлой байшангууд ба студентнэрэй хамтын байранууд болон Будапештын олон байшангуудай хананууд дээрэ Барилгын управлениин бодхooһон ниитын байшангууд гэжэ бэшээтэй хабтаһан гоёор. Гансал үнгэрһэн жэлдэ энэ управлениин коллектив 30 байшан гэр, тэрэ тоодо мебелиин «Домус» гэжэ томо магазин, «Европо» гэжэ гостиница бодхоогоо.

Ойн баярай энэ жэлдэшье барилгашад ехэ хараа түсэбтэй. Венгридэ эгээл томо ехэ универмаг, Венгриин гүрэнэй куклануудай театр, ниислэлэй районуудай нэгэн болохо Обудеда баригдаха пионернүүд болон залуушуулай байшан, кардиологиин институдай шэнэ байшан, 1400 хүнэй байха студентнэрэй хамтын байра декабрь болотор дүүргэгдэхэ барилгануудай тоодо ороно.

* * *

БЕРЛИН. Һүүлэй табан жэлэй туршада СЭВ-эй гэшүүн оронуудта химиин үйлэдбэриин хэмжээн 1,7 дахин ургажа, энэ жэлдэ дэлхэй дээрэ үйлэдбэрилэгдэжэ байһан химиин продукциин бүхы хэмжээнэй 29 процент болохо байна гэжэ ГДР-эй химиин промышленностиин министр, СЭВ-эй химиин промышленностиин талаар саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэ Г. Вишофский «Националь-цайтунг» газетэдэ бэшэнэ.

Социализмын аха дүү оронууд энэ жэлдэ 2 миллион тонно хэмэл утаһа үйлэдбэрилэн гаргахаар түсэблэнэ. Энэнь дэлхэй дээрэ тус бүлэгэй эд бараанай үйлэдбэриин зургаадахи хубинь болоно.

Ниски хотын (Дрезденэй округ) вагон бүтээгшэд Чехословакиин захилаар 500-дахи холодильник-вагон бүтээн гаргаба. Заводой коллектив үйлэдбэриингөө даабариие үлүүлэн дүүргэжэ, хүршэ социалис оронойнгоо захилые болзорһоонь урид дүүргэхээр эрмэлзэн ажаллана.

Нискиин вагон бүтээгшэдэй продукци дэлхэйн олон оронуудай, тэрэ тоодо Советскэ Союзай түмэр замшадай дунда суурхана.

* * *

СОФИ. Русе хотын хүдөө ажахын эрдэм-шэнжэлэлгын институдай коллектив болон Павликени хотын туршалгын станциин хүдэлмэрилэгшэд соя ургуулха промышленна шэнэ технологи бэлдэбэд. Тэрэнь энэ жэлдэ Болгариин зарим тэды аграрно-промышленна бүлэг ажахынуудта түрүүшынхеэ хэрэглэгдэхэ юм. Энэ технологиин үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэхэдэ, соябын ургаса хоёр дахин дээшэлхэ.

* * *

БУХАРЕСТ. 1975 ондо Ясска металлургическа заводто түсэбһөө гадуур түрүүшын хэдэн зуугаад тонно соргонууд бүтээн гаргагдаба. Эдэ предприятинуудта мүнөө шэнэ түхеэрэлгэнүүд тодхогдожо байна. Тэрэнэй ашаар эндэ олон ондоо зүйлэй продукци гаргагдадаг болохо. Завод Советскэ Союзай техническэ туһаламжаар хүсөө арьбадхаха. 25-һаа 144 миллиметр хүрэтэр диаметрэй соргонуудые бэлдэхэ, сорго хабсаргаха станай түрүүшын ээлжээн ашаглалгада ороод, мүнөө һайнаар хүдэлжэ эхилээ. Үшөө ехэ диаметртэй соргонуудые үйлэдбэрилхэ стан баригдажа байнхай. Совет предприятинууд эдэ станнуудые иишэ эльгээгээ. Тэдэниие хабсаргаха, хүдэлгэхэ хэрэгтэ совет мэргэжэлтэд хабаадана. Шэнэ хүсэнүүдэй ашаглагдахада, Ясска завод соргонуудые үйлэдбэрилгөөр Румыни соогоо түрүү предприяти болохо юм.

* * *

ВАРШАВА. Фашис булимтарагшадһаа Келецкэ воеводствые сүлөөлһөөр 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан научна сесси Сандомеж хотодо боложо үнгэрбэ. 1945 ондо Келецкын газар дайдада болоһон байлдаануудта хабаадаһан Советскэ Союзай Геройнууд генерал-майор Г. Иванов, полковник М. Орлов гэгшэд сессидэ хабаадаа. Польшын энэ райониие сүлөөлхын түлөө Совет Армиин тулалдаанууд, Польшын эсэргүүсэлтын хүдэлөөнэй, совет сэрэгшэдэй хани барисаан, арадай засагай жэлнүүдтэ Келецкэ воеводствын туйлаһан амжалтанууд тухай сессидэ хабаадагшад үгэ хэлэһэн байна.

Краковска воеводствын «Серша» шахтада малтагдан абтаһан нүүрһые тэрэ доронь электростанци руу дамжуулан үгэхэ газар доогуур малтагдаһан харгы Польшодо түрүүшынхеэ ашаглагдажа эхилбэ. Тоолон тодорхойлолгын машинын хүгэлбэрилдэг конвейерээр түлишэ дамжуулагдана. Шулуун нүүрһэ малтан абажа, нэгэ газарта обоолон суглуулалга, тэрэниие вагонуудта ашалга, зөөлгэ, вагонһоо буулгалга — иимэ хүндэ хүшэр хүдэлмэри эндэ мүнөө гараар хэгдэхэеэ болёо.

* * *

ПРАГА. ЧССР-эй худалдаа наймаанай эрьесэ 1974 ондо, урда жэлэйхидэ орходоо, 20 процентээр дээшэлээ гэжэ һая хэгдэһэн мэдээн гэршэлнэ. Социалис оронуудтай хэдэг худалдаа наймаанай эрьесэ 11.3 процентээр ургаа гэжэ ЧССР-эй худалдаа наймаанай министр А. Барчак мэдүүлбэ.

Экономическа хани барисаанай шэнэ, үшөө һайн арганууды Советскэ Союз болон СЭВ-эй бусад гэшүүн оронуудтай шадамараар хэрэглэхэтэйгээ адли, худалдаа наймаа үргэдхэлгэ КПЧ-гэй XIV съездын хараалһан партиин экономическа политикые бэелүүлгэдэ горитой хубита болохо байна гэжэ министр тэмдэглэбэ.

* * *

БУДАПЕШТ. Альфельдын тэгшэ газарые һүүлэй жэлнүүдтэ үрэмдэлгын аранганууд шэмэглэдэг болобо. Геологууд эндэхи газарые үргэнөөр шэнжэлнэ. Эндэ нефть, газ бии гэжэ туршалгын үрэмдэлгөөр элирүүлэгдээ.

Дьюлэ, Дьерэ ба Татабаниин мяханай комбинадууд, Будапешт, Печэ болон Сегедын хилээмэнэй заводуудай шэнэ цехүүд — Венгриин эдеэ хоолой промышленностиин энэ жэлдэ ашаглалгада үгтэхэ шэнэ барилганууд. Үнгэрһэн жэлэйхидэ орходоо, 1975 ондо Венгриин эдеэ хоолой промышленностиин продукци үйлэдбэрилгэ 4,5 процентээр ургаха юм.

* * *

ХАНОЙ. Вьетнам, лаос арадуудай хани барисаае, һаналаа нэгэдэлгые бэхижүүлхэ, хүгжөөхэ зорилготойгоор эндэ вьетнам-лаос хани барисаанай түлөөлэгшэдэй суглаан дээрэ иимэ шиидхэбэри абтаһан байна. ДРВ-гэй премьер-министрэй орлогшо Чан Хыу Зык тус бүлгэмэй түрүүлэгшээр һунгагдаа.

* * *

ГАВАНА. Мао (Орьенте провинци) гэжэ горнооруда районда кубин-поляк хани барисаанай митинг болобо. Кубын Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Ф. Кастро, эндэ албанай хэрэгээр ерэһэн ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герек гэгшэд митинг дээрэ үгэ хэлэбэ.

Социализм байгуулха хэрэгтэ арадай Польшын туйлаһан амжалтанууд тухай Ф. Кастро тогтон хэлээ. Кубын никелиин промышленностиин хүгжэлтын ерээдүй тухай хэлэхэдээ, Ф. Кастро Советскэ Союзай үзүүлжэ байһан туһаламжын удха шанар тухай онсолон тогтон хэлээ.

Польшо Куба хоёрой дунда харилсаа холбооной амжалтатайгаар хүгжэжэ байһые Э. Герек тэмдэглэжэ, зүрхэ сэдьхэлээ хананги байһанаа мэдүүлээ. Уласхоорондын түгшүүрилтэ байдал һуларуулха хэрэгтэ Советскэ Союз ехэ үүргэ дүүргэнэ гэжэ тэрэ тэмдэглэһэн байна.

(ТАСС).

СЭЛЭНГЫН АЙМАГТА

ЛАУРЕАДАЙ НЭРЭ ЗЭРГЭДЭ ХҮРТЭБЭ

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой луговод Шарап Очировай эрхилдэг звено үнгэрэгшэ жэлдэ 190 га сабшалангай гектар бүриһөө 35,4 центнер үбһэ хуряажа абаһан байгаа.

Шарап Очировта «Аймагай эрхим луговод», «Герасимовай нэрэмжэтэ шангай лауреат» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоһон, лауреадай диплом 200 түхэриг шантайгаар барюулагдаһан байна.

ЗАГАСТАЙН СЕЛЬПОДО — УЛААН ТУГ

Загастайн сельпогой хүдэлмэрилэгшэд (түрүүлэгшэнь Е. Д. Кокорина) 1974 ондо эд бараа наймаалха түсэбөө 105,5 процент, олзо оршын талаар 129 процент, ниитын эдеэ хоол худалдаха түсэбөө 123,2 процент дүүргэһэк юм.

Амжалта туйлаһан Загастайн сельподо Сэлэнгын райпотребсоюзай правлениин дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа.

ЗАЛУУ МЭРГЭЖЭЛТЭДЫЕ ҺУРГАНА

Гусиноозерск хотын 3-дахи ГПТУ (директорынь нүхэр Н. В. Тиганов) шахтануудта хүдэлхэ мэргэжэлтэдые олоор һурган гаргана. Жэшээлхэдэ, юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлһээ 1975 он хүрэтэр энэ училищине 1080 хүн дүүргэжэ, шахтер, проходчик, крепильщик, штукатур, хабсаргагша болон бусад мэргэжэлтэй болоо.

Тус училищи һайнаар түхеэрэгдэһэн хамтын байра, столово, клуб, улаан булантай юм. Тэрэшэлэн эндэ уужам, һаруул уншалгын залтай библиотекэ бии.

КОМСОМОЛШУУДТА — ШАГНАЛ

ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой гэшүүн Цырендоржи Шиндаковой хүтэлбэрилдэг хонишодой бригада аймагай залуу хонишодой дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгөөр нэгэдэхи һуури эзэлбэ. Тэрэнэй бригада табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 114 хурьга абаһан, 23 килограмм шэгнүүртэйгээр хурьгадаа тушааһан, хонин бүриһөө 4 килограмм нооһо хайшалһан байгаа. Иимэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө Сэлэнгын совхозой ахалагша хонишон Шиндаков «Залуу малшан» гэһэн ВЛКСМ-эй ЦК-гай хүндэтэ тэмдэгээр шагнагдаа.

Сэлэнгын совхозой Ехэ-Цагаанай һаалиин фермын комсорг, эрхим һаалишадай нэгэн — Дыжит Аюшеева, «Эрдэм» колхозой Дэбээнэй фермын һаалишан, комсомолой гэшүүн Наталья Лхамажапова гэгшэд шагнагдагшадай дунда бии.

Р. БАЛДАНОВ,
манай корр.

ГАЗАРАЙ ХҮРЬҺЭ АРШАЛХА

Республикын колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилхы кадрнуудые бэлдэдэг Буряадай хүдөө ажахын техникумдэ агрономуудай конференци үнгэргэгдэбэ. Конференцидэ хабаадагшад манай республикын газарай хүрьһэ һайжаруулха тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэлдэһэн. дүй дүршэлөө андалдаһан байна.

Хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат В. Б. Бохиев газарай хүрьһэ һалхи шуурганһаа, хура борооһоо хамгаалжа, агротехническэ хэмжээ ябуулга хараалха тухай тоо, баримтануудтайгаар һонирхолтой хөөрөө дэлгэбэ.

Удаань үгэ хэлэһэн мэргэжэлтэд И. Дульянинов, И. Бабкин, И. Плотников, А. Буруев гэгшэд газарай хүрьһэнэй лагаад нурадаг ба тэрэниие һэргылхэ хүдэлмэри тухай нютагуудайнгаа жэшээ, баримтануудтай холбожо байгаад хөөрэжэ үгэһэн байна. Тиин конференцидэ хабаадагшад хаа хаанагүй — республикынгаа ажахы бүхэндэ ажаллажа байһан агрономууд газарай хүрьһэ уһа, һалхинһаа аршалха үрэжэлыень һайжаруулха тухай хэлсээ.

Һурагшад конференциин һүүлдэ уран һайханай фильм хараа.

М. МЕДОВЯА.

ФИДЕ-гэй ШИИДХЭБЭРИИЕ ХҮНДЭЛХЭ

Гурбан жэл болоод лэ дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө үнгэргэгдэдэг мүрысөөнэй гуримуудые хубилгажа болохогүй тухай хэлэгдэһэн СССР-эй Шатарай Федерациин мэдүүлгые Болгариин Шатарай федераци шууд сэхээр дэмжэнэ. Р. Фишерэй, А. Карповай хоорондо мүрысөө үнгэргэлгые баталһан ёһо гуримые хаража үзэхын тула ФИДЕ-гэй ээлжээтэ бэшэ конгресс зарлаха зорилготойгоор Шатарай зарим федерацинуудай түлөөлэгшэдые үгэдөө оруулхые һэдэһэн мэдүүлгэнүүдэй харин хэблэлдэ толилогдоһонтойнь дашарамдуулан, иимэ мэдүүлгэ хэгдээ һэн.

Дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөнэй ёһо гуримууд ФИДЕ-гэй дүрбэн конгресс дээрэ дэлгэрэнгыгээр зүбшэн хэлсэгдээ һэн гэжэ БТА агентствын Софиһаа дамжуулһан Болгариин Шатарай федерациин мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. 1974 ондо Ницце хотодо болоһон конгресс тэрэниие эсэслэн баталһан юм. Шатарай национальна 77 федерациин түлөөлэгшэдэй баталһан гуримууд чемпиондо, мүн энэ үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэхые эрмэлзэгшэдэ адли хабаатай юм.

Ницце хотодо болоһон конгрессһээ хойшо мүрысөөнэй гуримуудые хаража үзэхэ үндэһэ баримта олгоһон нэгэшье асуудал гараагүй, ушар байдал тохёолдоогүй гээд Болгариин Шатарай федераци тэмдэглэнэ. Баталагдан абтаһан гурим ФИДЕ-гэй гэшүүн национальна бүхы федерацинуудта адли хабаатай юм. Ушарынь юуб гэбэл, Уласхоорондын шатарай федерациин гуримуудые, шиидхэбэринүүдые эдэнэр мэдэрхэ, сахиха ёһотой бшуу. Үйлгаяа эбдэхэ гэһэн һэдэлгэнүүд ФИДЕ-гэй эрхын, зан ябадалай гол ёһонуудта таарахагүй байна, тэрэнэй нэгэдэл таһална, нэрэ хүндыень бузарлана.

Гурбан жэл болоод лэ дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө үнгэргэгдэдэг мүрысөөнэй гуримуудые мүнөө, энэ үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэхые оролдогшын эли болоод байхада, хубилгажа яашье болохогүй юм гээд Болгариин Шатарай федераци шууд сэхээр мэдүүлнэ. ФИДЕ-гэй эрхые ба демократическа ёһо гуримуудые наринаар сахиха ёһотойбди.

* * *

СССР-эй Шатарай федерациин мэдүүлгые Чехословакиин Шатарай федераци дэмжэбэ.

(ТАСС).

СПАРТАКИАДА:

ЖУРКИНА — СПАРТАКИАДЫН ЧЕМПИОН

Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ профсоюзай үбэлэй VIII спартакиадын программаар һүүлшын урилдаан үнгэргэгдэбэ. Энэ үдэр дүрбэн зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда спартакиадын чемпионууд тодоруулагдаһан байна. Эгээн түрүүшын эдиршүүл 1500 метрэй зайда урилдажа, стадиондо суглагшадай анхарал татана. Түрүүшын үдэрһөө һайн бэлэдхэлтэй байһанаа харуулжа шадаһан Павел Пегов энэшье үдэр эрхим байшоо. Урда үдэрынь Павелтай 500 метрэй зайда урилдахадаа хоёрдохи һуури эзэлһэн Василий Соколовский энэ зайда урилдахаар гараһан байгаа. Эндэ Павел нүхэртөө мүхөөгөө абхуулангүй, 2 минута 23,5 секунда соо зайгаа гаталжархиба. Харин Василий зайгаа 2 минута 28,7 секунда соо гаталһан байба. Удаадахи ээлжээндэ энэ зайда урилдаһан бусад спортсменүүд эрхимлэгшын туйлаһан саг һайжаруулжа шадаагүй. Тиин Пегов 1500 метрэй зайда спартакиадын чемпион болоно. Соколовский, Посик гэгшэд удаадахи хоёр һуури эзэлбэ.

Эхэнэрнүүдэй дунда 3000 метрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаан бултанай анхарал татаа. Юуб гэхэдэ, урилдаанай түрүүшын үдэрһөө эрхим һуури эзэлжэ, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө Маргарита Журкина Татьяна Алеева хоёрой дунда шанга тулалдаан эхилһэн байгаа. Жэшээнь, урда үдэрынь Журкина 1500 метрэй зайда эрхимлэһэн, харин нүгөөдэнь — 500, 1000 метрэй зайда эрхимлэһэн байгаа. Мүрысөөнэй һүүлшын үдэр эдэ хоёрой алиниинь түрүүлнэб, тэрэнь лэ спартакиадын чемпионой улаан торгон лентээр, үнэтэ бэлэгээр шагнагдаха байба. Тиин эдэ хоёрой дунда урилдаанай шанга тулалдаан захалшаба. Спортын үнинэй ветерануудай нэгэн — Маргарита Журкина хурдан солбоноор шуумайжа эхилбэ. Нүгөөдэнь Маргаритын хойно оро ороһоор холохоно гээгдэшэбэ. Журкина зайгаа 5 минута 37,2 секунда соо гаталһан байба. Удаадахи ээлжээндэ гараһан бусад нүхэдынь Маргаритын сагые һайжаруулжа шадабагүй. Тиигэжэ СССР-эй спортын мастер Журкина дүрбэн үдэрэй урилдаанай дүнгөөр спартакиадын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна. Алеева, Протасова гэгшэд зайгаа 6.06,5—6.14,4 секунда соо гаталжа, удаадахи хоёр һуури эзэлһэн байба.

Эдиршүүлэй дунда 5000 метрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда Павел Пегов дахинаа эрхимлэһэн байна. Тэрэ зайгаа 9 минута 02,0 секунда соо гаталаа.

Һүүлшын урилдаан. Эндэ 10.000 метр холо зайда эрэшүүл урилдажа эхилбэ. Республикын үнинэй спортсменүүд — СССР-эй спортын мастернууд Сергей Воронин, Валерий Мунгалов, Сергей Можаев, Сергей Муратов гэгшэд урда үдэрэйхидэл адли түрүү һуури эзэлхын түлөө ана мана тулалдажа ороно. Эндэ Воронин, Можаев, Мунгалов гурбан урилдаанай эхилхэһээ захалаад дүүрэтэр солбон хурдаар урилдажа, бэе бэеһээ түрүүлхые оролдоо. Сергей Можаев нүгөөдэ хоёртоо орходоо бэлэдхэл һайнтай гэхэ гү, али зай бүхэнөө, ухаамгай! шадамар бэрхээр гаталжа шададаг байшоо. Юуб гэхэдэ, һүүлшын тойролгын эхилхэһээ тээ урда түрүүлээд ябаһан хоёроо хүсэхэ зорилготойгоор гүйдэлөө бүри хурдадхажа оробо. Эндэл Мунгаловые хүсэжэ урдань ороходоо, түрүүлээд харайжа ябаһан Воронинной хойноһоо бүхы хүсэ шадалаа элсүүлжэ оробол даа. Тииһээ тиитэрээ Воронининь эсэһэншэг, хоёрдохёор, түрүүлээб гэжэ һанашоо хаш... Һүүлшын тойролгон дээрэ Можаев Воронинoo хүсэжэрхиһоор лэ, нүхэртөө хүсэгдэхэгүйн тула бүри хурдаар урагшаа шуумайшалай. Урилдаанай дүн — 17 минута 22,0 секунда! Иигэжэ зүрхэтэй хурдан Можаев нүхэдһөө урид фиништэ ерэбэха юм. Воронин Мунгалов хоёрынь эрхимлэгшэһээ 14—23 секундаар хожомдожо, удаадахи һууринуудые эзэлбэ.

Энээгээр конькигаар үнгэргэгдэһэн спартакиадын программа дүүрэжэ, команданууд хоорондын дүн гаргагдаба. Эндэ «Локомотив» бүлгэмэй команда 875 очкотойгоор түрүү һуури эзэлбэ. «Буревестник», «Труд» бүлгэмүүдэй команданууд хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлһэн байна.

Конькигаар урилдагшад сооһоо эрхимлэһэн спортсменүүдһээ республикын суглуулагдамал команда бүридхэгдэбэ. Эдэнэр лэ Южно-Сахалинск хотодо үнгэргэгдэхэ зоны спартакиадада республикынгаа нэрэ солые хамгаалха юм. Мүрысөөн февралиин 4-һөө 16 болотор үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ:

1. Мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлһэн Татьяна Алеевада облпрофсоведэй соёлой таһагые даагша А. Е. Сэзгир шан бэлэгүүдые барюулжа байна.

2. Командаараа түрүү һуури эзэлһэн «Локомотив» бүлгэмэй командын гэшүүд.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

„ЛОКОМОТИВ" БҮЛГЭМЭЙ КОМАНДА — ЧЕМПИОН

Санашадай дунда биатлоноор, эстафетэ дамжуулгаар спартакиадын һүүлшын мүрысөөнүүд үнгэргэгдэбэ. «Труд» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Яков Иванов зайгаа 35 минута соо гаталбашье, сагаалса буудахадаа ялада орожо, дүн гаргахада гурбадахи һуури эзэлхэ баатай болоно.

Улаан-Үдэ станциин локомотивна депогой слесарь Виктор Неверов хоридохи хүн урилдаанда гараһан юм. Тиин зай бүхэнөө тэрэ хурдан солбоноор гаталжа эхилбэ. Энэньшье гайхалгүй. Виктор тээсгэн Южно-Сахалинск хотодо ДОСААФ-ай спортсменүүдэй дунда РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ хабаадалсахадаа, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэй. Виктор Неверов табан һомооро хэбтээд сагаалса буудахадаа бултыень тудаһан байгаа. Харин бодоод буудахадаа табанһаа хоёрыень тудабагүй. Мүрысөөнэй судьянар Неверовэй гаталһан сагыень тоолоходоо 38 минута 13 секунда болгобо. Мүрысөөнэй дүүрэхэдэ, энэнь хоёрдохи хүнэй саг байжа, Виктор Неверов спартакиадын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэгүй. Харин «Локомотив» бүлгэмэй нүгөөдэ түлөөлэгшэ Юрий Долбак зайгаа нэгэ час 25 минута 4 секунда соо гаталжа, спартакиадын чемпион болобо.

Эдиршүүлэй дундаһаа багшанарай институдай һурагша Иван Серебряков спартакиадын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхэ эрмэлзэлгэтэйгээр урилдаагаа эхилһэн юм. Тиин, хэбтээд, бодоод сагаалса буудахадаа мэргэн байшоо. Тэрэ дүн хамта нэгэ час 13 минута 01 секунда соо зайгаа гаталжа, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Иннокентий Мирсанов, Леонид Астраханцев гэгшэд удаадахи хоёр һуури эзэлбэ.

Мүрысөөнэй һүүлшын үдэр эрэшүүлэй дунда эстафетэ дамжуулгаар үнгэргэгдэһэн урилдаанда «Труд» бүлгэмэй команда зайгаа хоёр час (6 х 7,5) 19 минута 25 секунда соо гаталжа, түрүү һуури эзэлээ. «Локомотив», «Спартак» бүлгэмүүдэй команданууд хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлһэн байна.

Команданууд хоорондын дүн гаргахада «Локомотив» бүлгэмэй команда эрхимлэжэ, спартакиадын кубок, шагнгуудта хүртэбэ.

Манай корр.

ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ РАДИО

ХИЛЫН СААНАҺАА

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ?

Вьетнамдахи дайе болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээндэ гар табигдаһаар хоёр жэлэй ойе дэлхэйн хэблэл үргэнөөр шэнжэлнэ. Парижай хэлсээе бэелүүлэн, Вьетнамда амгалан байдал хангаха, Хойто Вьетнамда социализм байгуулха, эб найрамдалай, бэеэ дааһан байдалай, демократиин ба дулдыдангибэшэ байдалай замаар Урда Вьетнамые хүгжөөхэ гэһэн Парижай хэлсээе хүсэндэнь оруулхын тула ДРВ-гэй, РІОВ-эй ВРП-гэй бэелүүлжэ байһан политикые дэлхэйн арад зон шууд дэмжэнэ гэжэ түрүү үзэлтэ хэблэл тэмдэглэнэ.

Гэхэ зуура, гасаланта Вьетнамай газар дээрэ хүнэй шуһан адхарһаар гээд Польшын «Трибуна люду» газетэ бэшэнэ. Энэ ушар Вашингтоной зүгһөө мүнгөөр, зэбсэг хэрэгсэлнүүдээр дэмжэгдэдэг Тхиеугай захиргаанай гэмээр болоно.

Урда Вьетнамай арад зоной эрхэ сүлөөтэйгөөр, амгалан тайбанаар, демократиин эрхэтэйгээр ажаһуухынь тула Парижай хэлсээе наринаар сахихын түлөө социалис хани нэгэдэлтэ оронууд, бүмбэрсэг дэлхэйн эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүд тэмсэнэ гээд Венгриин «Непсабадшаг» газетэ бэшэнэ.

Индиин Коммунис партиин X съездын январиин 27-до нээгдэһэн тухай материалнуудые коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай хэблэл үргэнөөр толилно. КПСС-эй ЦК-гай эльгээһэн амаршалгын телеграмма тухай мэдээсэлые Индиин газетэнүүд толилходоо, мүнөө Индиин Коммунис парти оронoй политическэ байдалда ехээр нүлөөлдэг хүсэн болоо гэжэ бэшэнэ. Индиин үргэн ниитэ ажалшадай, нэн түрүүн хүдэлмэришэн ангиин ба ажалша таряашанай дунда ехэ хүндэтэй болонхой.

Малагасийска Республикада боложо байһан үйлэ хэрэгүүд тухай, тэрэнэй правительствын тараагдаһан тухай газетэнүүд мэдээсэнэ. Национальна бэеэ дааһан байдалаа бэхижүүлхэ политикада эсэргүү хархис хүсэнүүдэй харата муухай ябуулгануудые үүдхэжэ байһыень ороной түрүү үзэлтэй олониитэ, хүдэлмэришэд, таряашад эрид буруушаана. Национальна бэеэ дааһан байдалаа бэхижүүлхэ, социальна хүгжэлтэ дэбжэлтэ туйлахын тула генерал Г. Рамананцуагай правительство ехэ юумэ хэнэ.

Кипртэхи байдалай шахардуу байһан тухай мэдээсэхэ зуураа, Кипрэй асуудалые дары шиидхэхэ зорилготойгоор шууд хэмжээ абахыень уряална.

(ТАСС).

ГАВАНА

АРГЕНТИНЫН КОММУНИСТНУУД НАЙДАНА

ТАСС

Мүнөө үедэ Аргентинэ хүшэр бэрхэшээлтэй, харюусалгатай байдалда ороод байна гэжэ эндэ ерээд байһан Аргентинын Коммунис партиин ЦК-гай гэшүүн Эктор Агости ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ. Хархис ба фашис хүсэнүүд ажал ябуулгаяа эдэбхижүүлжэ, Аргентинын национальна хүдэлөөе таһалдалда оруулха һэдэлгэ гаргана. «Аргентинын коммунистнуудта эсэргүү бүлэг» гэһэн фашис түхэлэй эмхи баруунай үзэлтэй хүсэнүүдэй дунда илангаяа аюултай үүргэ дүүргэнэ. Зүүнэй хэлбэрэлтэ хэдэ хэдэн бүлэгүүд бии байна.

Мүнөө орон доторхи байдалай хэды хүшэр бэрхэшээлтэй болоод багаашье һаань, хархис этэгээдүүдэй замда хаалта хэжэ шадаха байһандаа Аргентинын коммунистнууд батаар этигэнэ гэжэ тэрэ хэлэбэ. Энээниие хэхэ аргатай демократическа, патриотическа хүсэнүүд орон доторнай бии. Демократиин түлөө, орон доторхи конституционно ёһо гуримые хамгаалхын түлөө тэмсэхэ, фашистнуудта эсэргүү фронтые нэгэдүүлхэ шухала гэжэ Эктор Агости тэмдэглэбэ.

УЛААН-БААТАР

Техническэ ниидэлгэ

ТАСС

Москва — Улаан-Баатар гэһэн замаар техническэ ниидэлгэ хэһэн Аэрофлодой «Ту—154 А» түхэлэй самолет түрүүшынхеэ ерээд, ниислэлэй аэропортдо бууба.

Агаарай энэ онгосо хоёр ороной ниислэл хотые холбодог замда «Ил-18» түхэлэй самолетые һаяар һэлгэхэ юм.

ДАККА

Бангладештэ президентын захиргаан тогтоогдоо

ТАСС

Бангладештэ президентын захиргаан бии болгогдобо. Национальна ассамблейн январиин 25-да абаһан хуулиин үндэһөөр орон доторхи бүхы гүйсэдхэхэ засаг захиргаан, хуули һанамжалан дурадхадаг эрхэ түлөөлэлгэнүүд президентдэ дамжуулагдан үгтөө.

Муджибур Рахман Бангладешэй Арадай Республикын президент болобо. Январиин 25-да тэрэ тангаригаа үгөө.

Республика дотор бүхы политическэ партинууд тараагдаа. Эдэнэй орондо ниитэ-национальна политическэ нэгэ парти байгуулха эрхэ түлөөлэлгэнүүд президент Муджибур Рахманда олгогдобо.

Муджибур Рахман национальна ассамблей дээрэ үгэ хэлэхэдээ, мүнөөнэй конституционно хубилалтанууд «хоёрдохи революци» болоно гэбэ. «Арад зоной гасалан зоболонгые усадхан зайсуулхын тула бүхы засаг захиргаанаа гартаа абаһан байнаб» гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Хүтэлбэрилхы арадай лигиин элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшадые һүйдхэлшэдэй ходо ходо аладаг болоһонтой дашарамдуулан, нёдондо жэлэй декабрь һарада Бангладештэ онсо байдал соносхогдоо һэн.

ПРАГА

ХАНИ БАРИСААМНАЙ БЭХИЖЭНЭ

ТАСС

Чехиин Социалис Республикадахи Чехословак-совет хани барисаанай холбоондо ушөө нэгэ миллион хүн нэмэбэ. Холбооной 16 мянга гаран эхин эмхи ЧССР-тэ хүдэлдэг юм. Чехословакиие Совет Армиин сүлөөлһөөр 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ тус эмхиин эдэбхитэд ехэ туһа хүргэнэ. Онсо шалгараһан үйлэдбэриин коллективүүд «Чехословак-совет хани барисаанай бригада» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнэ. Мүнөө Чехиин Социалис Республика дотор 3500 иимэ коллектив бии.

ПАРИЖ

Харилсаа холбооной саашанхи ехэ арга боломжо

ТАСС

Советскэ Союзай, Францiин хоорондохи харилсаа холбоон амжалтатайгаар хүгжэжэ байна гэжэ, Францiин предприятинуудай ээдэй национальна соведэй социалис оронуудтай холбоо барисаа бэелүүлдэг таһагые даагша Дмитрий Воеводский ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, мэдүүлээ.

Советскэ Союзай, Францiин хоорондохи экономическа харилсаан һая болотор удаанаар хүгжэдэг байһан юм гээд соведэй түрүүлэгшэ мэдүүлбэ. Хоёр ороной хоорондо баталагдаһан экономическа хэлсээнүүд бүрин дүүргэгдээ. Нёдондо жэлэй декабрь һара соо Рамбуйе хотодо болоһон хөөрэлдөөнүүдэй үеэр КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй, Францiин Республикын Президент В. Жискар д' Эстэнэй гар табиһан хэлсээнэй бэелүүлэгдэхэ байһые найданабди.

ВИДЖАЯВАДА

Индиин компартиин съезд

ТАСС

Индиин Коммунис партиин X съезд январиин 27-до эндэ, хотын стадион дээрэ нээгдэбэ. Индиин коммунистнуудай 355 мянган хүнтэй отрядые түлөөлһэн, ороной бүхы штадуудһаа, союзна газар дайдаһаа ерэһэн 1500 гаран делегат тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана. Аха дүү Коммунис ба хүдэлмэришэнэй 30 гаран партиин түлөөлэгшэд, тэрэ тоодо, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Узбекистанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Ш. Р. Рашидов түрүүтэй КПСС-эй делегаци хүндэтэ айлшад боложо, съездын хүдэлмэридэ хабаадана.

Индиин Коммунис партиин X съезд февралиин 2-то хүдэлмэреэ дүүргэхэ.

УНШАГТЫ[н] һонирхохо[ор] байһат

«МЯНГААД ГҮБЭЭТ[Э] ОРОНДО»

ГАДААДЫН аяншалга[...] хидхэдэг агентствэнүүдэй [...] носхолнууд дотор Буру[нди] «Мянгаад гүбээтэ орон» [...] нэрлэдэг юм. Хэтэдээ [...] ногоон эвкалипт тужаар [...] жыдэг гүбээнүүдэй боор[...] эндэ тэндэ таряашадай [...] рэн урса гэрнүүд харагд[...] Африка түбиин эгээл ех[э] Танганьика гэжэ нуур гоё [...] хан пляжнуудтай. Далайн [...] руунһаа нилээд дээгүүр бай[...] энэ ороной уларил тиим[...] ангама халуун бэшэ юм.

Африка түбиие шэнжэл[...] элитэ мэдээжэ хоёр хүн[...] Стэнлиин, Ливингстоной [...] жумбурһаа урдуур уу[...] түүхэтэ газар аяншалагша[...] анхарал татадаг. Аянша[...] шад бүри урагшаа ябахад[...] гүбээгэй оройдохи багашаг [...] луун пирамида харадаг бай[...] Африкын эгээн ехэ Нил м[үрэн] эндэһээ эхи абадаг гэжэ [...] пирамидаар тэмдэглэгдэнхэ[й].

Һүүлэй жэлнүүдтэ Бу[рун]диин правительство аяншал[...] хүгжөөхэ эдэбхитэй хэмжээн[...] дые абажа байнхай. Ор[...] эртэ урдын ниислэл — К[и]... хото шадар байдаг национа[ль]на музей һэргээгдэн үргэд[...] дөө, Танганьикын эрьеэр[...] пляжнууд заһагдаа, шэнэ г[о]... тиницануудые барихаар түс[...] лэгдөө. Национальна ехэ за[...] ведник бии болгогдохо юм.

«ГЕНЕРАЛ ГРАНТЫН» ШУХАГ ЗҮЙЛНҮҮД

XX ЗУУН ЖЭЛЭЙ [...] зүйлнүүдые бэдэрэгшэд [...] дайралдаһаар. Эдэнэй экспеди[...] цинүүд хаа-яахан амжалт[а] дүүрэдэг байха.

1866 оной майн 14-дэ Ок[...] дын аралнууд шадар уһанд[а] шэнгэһэн «Генерал Грант» [...] дэг американ гурбан мачта[тай] далбагата онгосые бэдэрэ[...] бэрхэшээлтэй байгаа. [...] унци шэгнүүртэй алтан [...] далбагата онгосо дээрэ б[...] гээд хэлсэдэг юм. Эндэ[...] аралнуудай түбиһөө холо ба[...] һан ушар, шанга һалхи шуу[р]ган бэдэрэлгэдэнь һааб то[...] татаа. Шэнэ Зеландиин [...] мэргэжэлтэй умсын экспеди[...] циин водолазууд бэдэрэлгэ [...] һэн байна. «Генерал Гран[т]» гэдэг далбагата онгосо олд[...] тэрэнэй трюмүүд соо ал[...] байгаа гэжэ водолазуудай [...] лэгые хүтэлбэрилэгшэ Д. Гр[...] тен мэдүүлбэ.

500 мянган американ дол[л]... сэнтэй үнэтэ шухаг зүйлнүүд[ые] гаргажа абаха бэлэдхэлэй х[ү]дэлмэри хэгдэжэ байна.

ЭРТЭ УРДЫН ВАВИЛОНДО МАЛТАЛГА ХЭГДЭНЭ

ЭРТЭ УРДЫН Вавилон[ой] газар дайда дээрэ Ирагай ар[...] хеологууд малталга хэжэ ба[й]на. Навуходоносор II хаан[ай] Урда ордониие малтан ол[...] го — энэ хүдэлмэриин гол з[о]рилго болоно.

Эдэнэй хүсэлэл оролдолгоо[...] түрүүшын үрэ дүнгүүд гара[...] Титимтэ хэдэн залнуудай ха[...] пиисэ хананууд малтагд[...] шэнжэлэгдэбэ. Ута коридоро[й] хоёр талаар байдаг залчу[...] сооһоо шабар хабтаһан[...] сэнхир, сайбар шэрэ будаг[...] будагдаһан блюдэнүүд, домб[о]нууд олдоо.

Манай ээрын урда тээхи д[...] лоодохи зуун жэлдэ Навухо[...] доносор II гэдэгэй засаг бар[...] жа байха үеэр эртэ урды[н] Месопотамиин газар дээрэ мя[н]га гаран ордон, һүмэ бии ба[й]... һан гээд үльгэр домогууд со[о] хэлэгдэдэг.

ЖЭЛ СОО — 10 КИЛОМЕТР

Эквадорой Гуаякиль хотод[о] ажаһуудаг Магдалена Хиггин[с] аяар 1924 ондо Кито хотоо[...] хани басаганайнгаа эльгээһэ[н] бэшэгые һаяхан абажа [...] шаад, баярлаһандаа бархирһа[н] байна. Кито хото Гуаякильһаа ойролоол 500 километрэй за[й]да байдаг.

Гэр бүлынь баярта хабаада[г]шадые буулгаһан фото-зураг бэшэг сооһоо гараа. Тэрэн[ые] хүүшаржа шаралшанхай. Эн[э] зураг дээрэ буулгуулһан хү[...] нүүдэй олонхинь мүнөө үг[ы] юм.

Кито хотоһоо энэ бэшэг аба[...] хые Магдалена Хиггинс ехэ[...] хүлеэһэн байгаа ха. Бэшэг хү[...] леэжэ ядаһан Хиггинс ха[...] басагандаа гомдожо, 50 жэлэй турша соо тэрээндэ бэшэг б[...] шээгүй юм гэдэг. Мүнөө ар[...] салдааниинь мартагдажа, эд[э]нэй хоорондохи хани холбоо заһаранхай.

Эквадорой почтын хүдэлмэрилэгшэд Хиггинсэй дутуугүйгөөр энэ бэшэгээр баярлаһа[н] байна. «Бодоод үзыт! — гэжэ Эквадорой хэблэл омогорхонтойгоор бэшэнэ. — Эды олон жэлэй үнгэрөөшье һаань, бэшэг хүрэхэ газартаа хүрөө. Энэ манай почтын бата найдамтайгаар хүдэлмэрилдэг байһые элирхэйлэн гэршэлнэ бэшэ гү?».

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Табан жэлэй түрүүшүүлдэ адляар» — түрүү бэшэг.
Хоёрдохи хуудаһанда: «Шанарай табан жэл» — М. Семеньковагай статья.
Гурбадахи хуудаһанда: «Архидалгада хайша хэрэгээр хандалгые эрид усадхаха» — Б. Цыденжаповай статья.
Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Хоорой искусствые хүгжөөхэ» — Л. Мартыновагай статья. «Хэмэл зүрхэнэй сохисо» — фото-мэдээсэл.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — Документальна фильмүүдэй программа. 10.40 — Общество тухай шэнжэлгэ. «Колхоз — социалис предприятиин түхэл шэнжэтэй үйлэдбэри. 11.10 — «Ухтада музей бии» (үнгэтэ). 11.45 — «Троянка ружа» — фильм-концерт. 12.15 — «Искусствын бэлигтэн — үхибүүдтэ» (үнгэтэ). 12.50 — Һүүлэй һонин. 13.00 — «Александр Пархоменко» — уран һайханай фильм. 14.25 — 14.35 — Забһарлалга. 14.35 — «Аха дүү арадуудай һаналаа нэгэдэлгын һайндэр» — телевизионно - документальна фильм (үнгэтэ). 15.50 — Фигурна һолжоролгоор Европын чемпионат. Хоёр хоёроороо һолжоролго, богонихон программа. Даниһаа дамжуулга хэгдэхэ. 16.40 — «Мүнөөнэй эрдэм ухаан». 17.10 — «Семнадцать мгновений весны» — телевизионно уран һайханай олон серитэй фильм (1-дэхи сери). 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Пропагандистнарта, һурагшадта туһаламжа» (буряадаар). 19.20 — Телевизионно һонин. 19.40 — Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 20.05 — «Зүүн Сибирь» — киножурнал. 20.15 — Соносхолнууд.

«Орбита». 20.25 — **Үнгэтэ.** «Аха дүү арадуудай һаналаа нэгэдэлгын һайндэр» — телевизионно-документальна фильм. (КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй Куба ошоһонһоо хойшо нэгэдэхи жэлэй ойдо). 21.40 — 21.50 — Забһарлалга. 21.50 — **Үнгэтэ.** Фигурна һолжоролгоор Европын чемпионат. Хоёр хоёроороо һолжоролго. Богонихон программа. Даниһаа дамжуулга хэгдэхэ. 22.40 — «Семнадцать мгновений весны» — телевизионно уран һайханай олон серитэй фильм (1-дэхи сери). 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — Москвадахи залуушуулай болон студентнэрэй хоорой концерт.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.00 — «Александр Пархоменко» — уран һайханай фильм.

Улаан-Үдэ. 20.25 — Буряадай телевидени ба радиогой арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт. 20.55 — «Суворов» — уран һайханай фильм.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

«БУРЯАД ҮНЭН» 1975 оной январиин 29. 4-дэхи хуудаһан. Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-04327. Заказ № 0444